

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

100 EĞİTİMİN
YÜZYILI

Sayı : E-32661919-610- 224
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

16.07.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi :a) 02.04.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1828355 sayılı yazınız.
b) 08.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1870952 sayılı yazınız.
c) 08.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1870958 sayılı yazınız.
ç) 08.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1870974 sayılı yazınız.
d) 12.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1873882 sayılı yazınız.

7/42407 GK 132
7/44707 GK 168
7/44712 GK 168
7/44714 GK 168
7/44830 GK 168
7/44833 GK 168
7/45035 GK 168
7/45039 GK 168
7/45365 GK 171
7/45366 GK 171

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç-d)'de kayıtlı yazılarla iletilen Çanakkale Milletvekili Özgür CEYLAN'ın 7/42407, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'nun 7/44707 ve 7/44830, Antalya Milletvekili Aliye COŞAR'ın 7/44712, İzmir Milletvekili Yüksel TAŞKIN'ın 7/44714, Bursa Milletvekili Kayıhan PALA'nın 7/44833, Balıkesir Milletvekili Turhan ÇÖMEZ'in 7/45035, Niğde Milletvekili Ömer Fethi GÜRER'in 7/45039 ile İstanbul Milletvekili İskender BAYHAN'ın 7/45365 ve 7/45366 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (99 Sayfa)

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU'NUN 7/44707
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan 41793 sayılı konuya ilişkin yazıları Ek'te yer almaktadır.

Ek: Yazı (45 Sayfa)

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-57802651-610-41793
Konu : Soru Önergeleri - 7/44707

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)

İlgi : a) 09.06.2026 tarihli ve E-32661919-610-161725189 sayılı yazınız
b) Mef Üniversitesi Rektörlüğünün 16.06.2026 tarihli ve 81341778-610.001.001-E.2502 sayılı yazısı.

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU tarafından verilen 7/44707 esas sayılı Soru Önergisi Kurulumuz Başkanlığınca incelenmiş olup Mef Üniversitesi Rektörlüğünün cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN
Başkan Vekili

Ek: İlgi (b) yazı (44 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 9DCC7DD5-110B-4199-9C67-E4094FA8C665

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/yok-ebys>

Üniversiteler Mah. 1600. Cad. No:10 06800 Bilkent Ankara-Türkiye

Telefon: 0(312) 298 70 00

Faks: 0(312) 266 47 59

KEP Adresi : yok@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aslıhan ERDOĞAN
Uzman

Sayı : E-81341778-610-2502

Konu : Şahin Söğüt ile ilgili Soru Önergesi Hk.

16.06.2026

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

İlgi : 12.06.2026 tarih ve E-57802651-610-40082 sayılı yazınız.

İlgi yazıda bahsi geçen konu ile ilgili Üniversitemizin cevapları ekte yer almaktadır.

Gereği için bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla,

Prof.Dr. Muhammed ŞAHİN
Rektör

Ek:

- 1- Soru Önergesi Cevapları (7 adet)
- 2- 17.11.2023 tarih ve 75850160-104.01.01.01-75250 sayılı Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Yazısı (2 sayfa)
- 3- 19.02.2024 tarih ve E-75850160-104.01.01.01-11099 sayılı Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Yazısı (3 sayfa)
- 4- Anayasa Mahkemesi Kararı (19 sayfa)
- 5- İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Emsal Kararlar (12 sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

Belge Doğrulama Kodu :BSPABP5RP Pin Kodu :59422

Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/mef-universitesi-ebys>

Adres: Ayazağa Cad. No:4 Maslak-Sarıyer-İstanbul
Telefon: 0 212 395 3638 Faks: 0 212 395 3692
e-Posta: tascis@mef.edu.tr Web: 0 212 395 3692
Kep Adresi: mefuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Selin Zehra TAŞÇI
Unvanı: Yazı İşleri Müdürü

1) ŞAHİN SÖĞÜT TARAFINDAN İLETİLEN İDDİALARIN DOĞRU OLUP OMADIĞINA YÖNELİK AÇIKLAMALARIMIZ

Şahin Söğüt, 2021 yılında gerçekleşen Yükseköğretim Kurumları Sınavı'na girmiş, sınav sonuçlarının açıklanmasından sonra, Müvekkil Üniversite'nin Hukuk Fakültesi'ni tercih listesine yazmış ve ilgili dönem için Müvekkil Üniversite bünyesinde eğitim görmeye hak kazanmıştır.

Bu esnada ise Üniversitemiz, tüm dünyayı etkisi altına alan COVID 19 salgın koşulları nedeniyle ve salgın süresince; Yükseköğretim Kurulu'nun yönlendirdiği fiili bir uygulama olarak ve ceza infaz kurumlarının iş birliği ile, salgın sürecinin azaltılmasına katkıda bulunabilmek amacıyla, tutuklu ve hükümlü öğrencilerin sınavlarını kapalı ceza infaz kurumlarının eğitim birimlerine göndermiş; ceza infaz kurumlarında yapılan sınavları değerlendirmiştir. Söz konusu uygulama, salgın sonrasında da kısa bir süre devam etmiş, yükseköğretimde uzaktan eğitim ve uzaktan sınav yapma uygulaması tam anlamıyla sonlanacakken, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri gerçekleşmiş ve üniversitelerde yeniden uzaktan eğitime geçilmiştir. Üniversitemiz de, deprem sonrasında uygulanan uzaktan eğitim döneminde tutuklu ve hükümlü öğrencilerin sınavlarını kapalı ceza infaz kurumlarına göndermeye devam etmiştir.

Şahin Söğüt de, Müvekkil Üniversite'ye, 08/09/2021 tarihinde kaydını gerçekleştirdikten sonra, bulunduğu kapalı cezaevinde sınavlara katılabilmesi için, kendisi resmi süreçlerini tamamlamış ve Üniversitemiz tarafından, kendisinin talebi ile ve ilgili dönemdeki fiili uygulamanın da izin vermesi nedeniyle, bulunduğu Sincan 1 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na Şahin Söğüt'ün sınav kağıtları gönderilmiştir.

Ne var ki, devam eden süreçte, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Eğitim Öğretim Dairesi Başkanlığı'nın 17/11/2023 tarihli ve E-75850160-104.01.01.75250 sayılı ve "Tutuklu ve Hükümlülerin Öğrenimleri" konulu yazısı, tüm üniversitelere tebliğ edilmiş olup, tebliğ içeriğinde özetle;

"2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu 3. maddesinin u/1 bendindeki "Örgün Eğitim: Öğrencilerin, eğitim-öğretim süresince ders ve uygulamalara devam etme zorunluluğunda oldukları bir eğitim-öğretim türüdür." hükmü gereği, örgün öğretim programlarında derslere devam zorunluluğu bulunduğundan, örgün öğretim programlarında derslere devam edemeyen öğrencilerin, derslerin vize ve finallerine girme hakları da bulunmadığı ve bu kapsamda, yükseköğretim kurumlarının örgün eğitim programlarında öğrenim görmeye hak kazanan, ancak kapalı ceza infaz kurumlarında tutuklu veya hükümlü bulunan öğrencilerin derslere devam edemeyecek olmaları nedeniyle; ara, yılsonu, bütünleme ve mazeret sınavlarına girme hakları olmadığı ve yükseköğretim kurumları tarafından da bu kurallara uyulması gerektiği" bildirilmiştir. (Ek-1 Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Eğitim Öğretim Dairesi Başkanlığı'nın 17/11/2023 tarihli ve E-75850160-104.01.01.75250 sayılı ve "Tutuklu ve Hükümlülerin Öğrenimleri" konulu yazısı)

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından alınan işbu karar gereği, örgün eğitim derslerine devam edemeyen Şahin Söğüt'e, sınavlara katılma hakkı sona ermiş olduğundan, sınav kağıtları gönderilmemiştir.

Akabinde aynı konuyla ilgili olarak alınan, 19/02/2024 tarihli Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı kararı ile; "Örgün öğretim programlarında derse devam zorunluluğunun olduğu

dikkate alınarak, kapalı ceza infaz kurumlarında tutuklu veya hükümlü olup yükseköğretim kurumlarının örgün eğitim programlarında kayıtlı öğrencilerin de derslere devam şartlarını yerine getirmesi gerektiğine, derslere devam şartını yerine getirmeyen öğrencilerin devamsızlıktan başarısız olarak işlem göreceklерinden yıl sonu ve bütünleme sınavlarına giremeyeceklerine, (...)” yönündeki nihai açıklama kapsamında, kapalı cezaevinde bulunan devam şartını yerine getiremeyen öğrenciler hakkında tesis edilecek işlemi açık bir şekilde tebliğ etmiştir. (Ek-2 Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Eğitim Öğretim Dairesi Başkanlığı’nın 19.02.2024 tarih ve E-75850160-104.01.01.-11099 sayılı yazısı)

Nihai olarak Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, kapalı ceza infaz kurumlarındaki tutuklu ve hükümlü öğrencilerin sınavlara katılımını açıkça üniversitedeki derslere devam etme koşuluna bağlamıştır.

1982 Anayasası üniversitelere idari özerklik tanımamıştır. Yükseköğretim Kurulu da, çıkardığı yönetmelikler ve diğer düzenleyici işlemler aracılığı ile 1982 Anayasasının 131’inci maddesi ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu tarafından verilen ve vesayet yetkisini de aşan çok geniş yetkilere dayanarak yükseköğretim alanını düzenlemektedir.

Bu nedenle, Yükseköğretim Kurulu’nun tavsiye ya da görüş niteliğinde olmayan ve hukuki sonuç doğuran işlemleri, hukuka uygunluk karinesinden yararlanmaktadır Üniversiteler tarafından uygulanmak zorundadır. Üniversitemizin de Şahin Söğüt hakkında tesis etmiş olduğu bu işlem de YÖK kararlarına uygun olup, hukuka aykırılık teşkil eden bir durum bulunmamaktadır.

Tüm bu hususların yanı sıra, Şahin Söğüt tarafından iddia ve talep edilen hususlar Üniversitemiz Yönetmeliği’ne aykırıdır;

MEF Üniversitesi Lisans ve Önlisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği’nin (“Yönetmelik”), “Ders ve Uygulamalara Devam” başlıklı 24.maddesi;

“MADDE 24– (1) Öğrenciler, Yükseköğretim Kurulunun belirlediği esaslar doğrultusunda derslere %70, laboratuvar ve atölye gibi bağımsız uygulamalı dersler %80 ve İngilizce Hazırlık Programına %90 oranında devam etmek, yarıyıl/akademik yıl içinde her türlü sınava ve dersi veren öğretim elemanının öngördüğü diğer çalışmalara katılmakla yükümlüdürler.

(2) (Değişik: RG-21/02/2023-32111) Öğrencilerin devamları ile ilgili kurallar öğretim elemanı tarafından ders bilgi formuna konarak yarıyıl/akademik yıl başında öğrenme yönetim sisteminde ilan edilir ve öğrencilerin devamları bu kurallara göre izlenir. Mazeretleri kabul edilen öğrenciler ile Üniversiteyi temsilen yurt içi ve yurt dışı sportif, kültürel, bilimsel ve sanatsal etkinliklere katılmasına Üniversite Yönetim Kurulunca izin verilen öğrencilerin bu etkinliklerde bulundukları süreler devamsızlık hesabında dikkate alınmaz. Bir dersin devam yükümlülüğünü yerine getirmeyen öğrenciler, o dersten başarısız sayılır. Bu öğrenciler yarıyıl/akademik yıl sonu ve bütünleme sınavına giremezler ve yarıyıl/akademik yıl sonu notları FZ olarak değerlendirilir.

(3) Aynı kurallar yandal ve çift anadal programları için de geçerlidir.” hükmünü havidir.

İlgili yönetmelik hükmünde belirtildiği üzere, Üniversitemiz bünyesinde eğitim gören öğrencilerin, Yükseköğretim Kurulu’nun belirlediği esaslar doğrultusunda; derslere %70, laboratuvar ve atölye gibi bağımsız uygulamalı dersler %80 ve İngilizce Hazırlık Programına %90 oranında devam etmek yükümlülüğü bulunmaktadır.

Ne var ki Şahin Söğüt, 2023-2024 Akademik Yılı Güz Dönemi ve bugüne kadar gelinen süreç boyunca ceza infaz kurumunda bulunması sebebiyle, Üniversitemiz bünyesinde almış olduğu derslerde devam yükümlülüğünü yerine getirememiştir. Bu nedenle de, almış olduğu derslerin yarıyıl/akademik yılsonu ve bütünleme sınavlarına girme hakkı bulunmamıştır.

Yukarıda izah edilen tüm bu süreç içerisinde Üniversitemiz yalnızca, tüm dünya ve ülkemizin de içinde bulunduğu, az önce değinilen hususlar nedeniyle ve Yükseköğretim Kurulu'nun da mümkün kıldığı ölçüde, çeşitli alternatifler ile eğitimin devamlılığını sağlamıştır. Nitekim esasında, Yönetmelik gereği de uygun olmayan bu durum, yalnızca mücbir sebepler nedeniyle belirli bir süre için esnetilmiştir. Ancak bu durum, yasal mevzuat, yönetmelik, tebliğler ve Üniversitemiz Yönetmelik hükümlerinin yok sayılarak, öğrencilere mutlak ve sınırsız bir hak tanındığı şeklinde yorumlanmaması gerekir.

Davacının iddiaları, hukuk düzeni tarafından kendisine tanınmış bir hakka dayanmamaktadır, şöyle ki;

Tutuklu ve hükümlülerin eğitim haklarının kapsamı, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan 27/07/2007 tarih ve 46/1 sayılı Genelge tarafından da belirlenmiştir.

5275 sayılı Kanunun 76. Maddesi; "(1) Açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin örgün ve yaygın, kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin yaygın öğretimden yararlanmaları sağlanır." hükmüne havidir.

Adalet Bakanlığı Genelgesinin "Eğitim ve Öğretim Çalışmaları" başlıklı Dördüncü Bölümünde ise, ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların yararlanabileceği eğitim-öğretim olanaklarına yer verilmiştir. Bu olanaklardan bir kısmı "Yüksek Öğretim Çalışmaları" başlığı altında düzenlenmiştir. Buna göre;

"Herhangi bir yükseköğretim kurumuna devam ederken tutuklanan veya hüküm giyen öğrencilerin ya da ceza infaz kurumundayken üniversite sınavını kazanan hükümlü ve tutukluların kapalı ceza infaz kurumlarından, okullarının kabul etmesi durumunda, dış güvenlik görevlisi muhafazasında, açık ceza infaz kurumlarından iç güvenlik görevlisi nezaretinde ara, yılsonu, bütünleme ve mazeret sınavlarına katılmaları sağlanacaktır. Talebi olması halinde okullarının kabul etmesi koşuluyla kayıt dondurma işlemi yapılması için girişimde de bulunulacaktır."

5275 sayılı Kanunun 76. Maddesi, kapalı ceza infaz kurumunda bulunan tutuklu ve hükümlülere, örgün öğretimden yararlanma hakkı tanımamaktadır. Adalet Bakanlığının Genelgesi ise kapalı ceza infaz kurumunda bulunan ve yükseköğretim kurumuna kayıtlı olan tutuklu ve hükümlülere sınırlı olarak ve belirli koşulların gerçekleşmesi halinde ara, yıl sonu, bütünleme ve mazeret sınavlarına dış güvenlik görevlisi muhafazasında ilgili yüksek öğretim kurumuna giderek okulun da onayı ile katılma imkânı tanımaktadır. **Görüldüğü gibi, mevcuttaki bu düzenlemelerle, üniversitede örgün öğretim programlarına kayıtlı tutuklu ve hükümlülere bulundukları kapalı ceza infaz kurumunda sınava girme hakkı da verilmiş değildir.** Dolayısıyla Şahin Söğüt, esasında kendisine yasal olarak tanınmamış bir hakla ilgili iddia ve talepte bulunmaktadır.

Eğitimin niteliği gereği, devlet tarafından düzenleme yapılmasını gerektirir. Dolayısıyla düzenin korunabilmesi için de bazı kısıtlamalara tabi tutulabilmesi mümkündür.

Bu hususta, Anayasası Mahkemesi'ne 2013/583 başvuru numarasıyla yapılan Mehmet Reşit Arslan ve diğerleri başvurusuna değinilmesi gerekmiştir. Başvuruya yönelik alınan kararda özetle;

"70. Anayasa'nın 42. maddesinde eğitim hakkının sınırlandırılmasında Anayasa ve Sözleşme'nin ortak alanında kalan diğer haklardan farklı olarak belirli ve sınırlı meşru amaçlar düzenlenmemiştir (Benzer bir karar için bkz. Velyo Veleve/Bulgaristan, § 32). Bu durumun, devletin takdir alanının sınırsız olduğu sonucunu doğurduğu söylenemez. Zira Anayasa'nın 13. maddesi uyarınca temel hak olan eğitim hakkının kısıtlanmasında yukarıdaki paragrafta da belirtildiği gibi kanunilik, meşru amaç, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gerekleri ve ölçülülük ilkesi aranacaktır.

...

73. Anayasa'nın 42. maddesinde düzenlenen eğitim hakkı ve yasal düzenlemeler kapalı cezaevinde tutuklu bulunanlar için eğitim faaliyetlerinden sınırsız bir biçimde yararlanmasını da güvence altına almamıştır. Yasalar uyarınca mahkûmlara tanınan eğitim hakkının sınırlandırılması hususunda Anayasa ve Sözleşme'de bir yükümlülük yüklenmediği gerekçesi ile sınırsız bir takdir alanı olduğu söylenemeyecektir. Nitekim Bu durumda dahi Anayasa'nın 13. maddesindeki düzenleme esas alınmalıdır. Anayasa'nın 13. maddesindeki sınırlamanın sınırı belirlenirken mahkûmlar açısından cezaevinde bulunmanın doğal ve kaçınılmaz sonuçları göz önünde tutulmalıdır. Zira mahkûmların temel hak ve hürriyetlere genel olarak sahip olmaları, bu hakların mahkûmlar için ceza infaz kurumu dışındaki bireyler kadar güvence altına alındığı anlamında değerlendirilmemelidir." yönünde tespitte bulunarak, başvuru sahiplerinin iddialarının bir ihlal içermediğine, Anayasa'nın 42. maddesinde güvence altına alınan eğitim ve öğrenim hakkının ihlal edilmediğine karar verilmiş ve mahkûmların temel hak ve hürriyetlere genel olarak sahip olmaları, bu hakların mahkûmlar için ceza infaz kurumu dışındaki bireyler kadar güvence altına alındığı anlamında değerlendirilmemesini vurgulamıştır. (Ek-3 2013/583 başvuru numaralı, 10/12/2014 tarihli Anayasa Mahkemesi kararı)

Dolayısıyla, Şahin Söğüt'ün eğitim hakkının gasp edildiği iddiası tamamı ile asılsız ve mesnetsizdir. Müvekkil Üniversite hiçbir öğrencisine, eğitim öğretim süresi boyunca bu hakkı sınırsız olarak sağlayacağı yönünde bir taahhüt vermemiştir. Nitekim Üniversitemizin, Yükseköğretim Kanunu ve ilgili meri mevzuat ile yine Yükseköğretim Kurulu'nun sonradan da genişletebileceği, daraltabileceği, düzenleyebileceği kararlarını, talimatlarını uygulamakla yükümlü olduğu göz önüne alındığında bu durumun hayatın olağan akışına uygun olmadığı da ortadadır.

2) SAHİN SÖĞÜT'ÜN, YÖK'ÜN YAZISI HAKKINDA YÜRÜTMİYİ DURDURMA KARARI VERİLDİĞİ HALDE NEDEN DEVAMSIZLIK GEREKÇE GÖSTERİLEREK BIRAKILDIĞI SORUSUNA CEVABIMIZ

Öncelikle belirtilmelidir ki, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Eğitim Öğretim Dairesi Başkanlığı'nın 17/11/2023 tarihli ve E-75850160-104.01.01.75250 sayılı ve 19.02.2024 tarihli ve E-75850160-104.01.01.-11099 sayılı kararları hakkında "Yürütmenin Durdurulması" yönünde verilmiş kesin bir karar mevcut değildir. Neticesi bilinmeyen, kesinleşmemiş ve

muhtemelen itiraz aşamasında olan bir YD kararı, kuvvetle muhtemel başka bir üniversitenin tesis ettiği idari işlemi hakkında açılmış olup, bu aşamada Üniversitemiz işlemlerini etkileyecek nitelikte değildir.

İdari yargılama hukukunun temel ilkeleri uyarınca, idari mahkemelerce verilen iptal veya yürütmenin durdurulması kararları, kural olarak davanın tarafları ve dava konusu somut olay açısından bağlayıcı olup; başka bir yükseköğretim kurumu nezdinde tesis edilen subjektif işlemlere ilişkin yargı kararlarının, Üniversitemiz bünyesinde yürütülen ve az sonra detayları ile değinilecek olan yargı mercilerinin de denetiminden geçerek hukuka uygunluğu kesinleşen işlemleri kusurlandırıcı veya ortadan kaldırıcı bir etkisi bulunmamaktadır, şöyle ki;

Önerge sahibinin iddialarının aksine, ilgili öğrenci ve yine başkaca öğrenciler tarafından Üniversitemiz aleyhine aynı gerekçelerle (eğitim hakkının engellendiği ve sınavlara alınmadığı iddiasıyla) açılan idari davalar, ilgili yargı mercilerince incelenmiş ve tesis edilen işlemlerin hukuka uygunluğu kanaati ile açılan davaların kesin olarak reddine karar vermiştir. Her ne kadar bu kararlar yazımız ekinde sunulmakta ise de (Ek-4 Üniversitemiz aleyhine açılan davalara ait kararlar) kararların ortak noktasına vurgu yapmakta fayda olacaktır;

Müvekkil Üniversite'ye bir başka davacı tarafından yöneltilen, benzer talepli ve İstanbul 7.İdare Mahkemesi'nde görülen davanın 2024/371 E., 2025/625 K. Sayılı kararında; *Uyuşmazlık konusu olayda, yukarıda yer verilen MEF Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 24. maddesi uyarınca, öğrencilerin derslere %70, laboratuvar ve atölye gibi bağımsız uygulamalı derslere %80 ve İngilizce Hazırlık Programına %90 oranında devam şartının arandığı ve bu şartı sağlamayan öğrencilerin o dersten başarısız sayılarak yarıyıl/akademik yıl sonu ve bütünleme sınavına giremeyecekleri ve yarıyıl/akademik yıl sonu notlarının FZ olarak değerlendirileceğinin düzenlendiği, davacının ise Diyarbakır 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunduğu, yönetmelikte öngörülen derslere devam koşulunu yerine getiremediğinin açık olduğu, derslere devam zorunluluğu yerine getirilmeden sınavlarına girebilme ve derslerde başarılı sayılması da mümkün bulunmadığından, eğitime devam etmesine engel olduğunu iddia ettiği sınav sorularının kendisine gönderilmemesine dair dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır."* gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiş ve davacı tarafça yapılan istinaf başvurusu İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesinin 2025/1178 E. 2025/1457 K. Ve 10/09/2025 tarihli kesin kararı ile reddedilmiştir. **(Ek-4 ile sunulmuştur)**

Yine benzer bir başka vakıda İstanbul 2.İdare Mahkemesi'nde görülen davanın 2024/588 E., 2024/2047 K. Sayılı kararında;" *Uyuşmazlık konusu olayda, yukarıda yer verilen MEF Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin 24. maddesi uyarınca, öğrencilerin derslere %70, laboratuvar ve atölye gibi bağımsız uygulamalı derslere %80 ve İngilizce Hazırlık Programına %90 oranında devam şartının arandığı ve bu şartı sağlamayan öğrencilerin o dersten başarısız sayılarak yarıyıl/akademik yıl sonu ve bütünleme sınavına giremeyecekleri ve yarıyıl/akademik yıl sonu notlarının FZ olarak değerlendirileceğinin düzenlendiği, davacının ise Antalya S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda hükümlü olduğu, yönetmelikte öngörülen derslere devam koşulunu yerine getiremediğinin açık olduğu, derslere devam zorunluluğu yerine getirilmeden sınavlarına girebilme ve derslerde başarılı sayılması da mümkün bulunmadığından, eğitime devam etmesine engel olduğunu iddia ettiği sınav sorularının kendisine gönderilmemesine dair dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.*

Nitekim; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesi'nin 30/05/2024 tarih ve Y.D. İtiraz No:2024/428 sayılı kararı da bu yöndedir." gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiş, davacı tarafça yapılan istinaf başvurusu İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesinin 2025/263 E. 2025/655 K. ve 09/04/2025 tarihli kesin kararı ile reddedilmiştir. (Ek-4 ile sunulmuştur)

Şahin Söğüt'ün Üniversitemize karşı benzer ve iddialar ile açtığı; İstanbul 4.İdare Mahkemesi E:2024/1265, K:2025/1114 sayılı dosyada ilk derece mahkemesince dava reddedilmiş ve davacı tarafça istinaf başvurusu yapılmış olup, yapılan bu başvuru İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesi Esas No : 2025/2250 Karar No : 2025/2430 dosyası ile 04/12/2025 tarihinde kesin olarak reddedilmiş ve yine İstanbul 13. İdare Mahkemesi'nde açmış olduğu davada, E:2025/1356, K:2026/113 sayılı karar ile davanın reddine karar verilmiş, davacının yapmış olduğu istinaf başvurusu da İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesi tarafından 07/05/2026 tarihinde kesin olarak reddedilmiştir. (Ek-4 ile sunulmuştur)

Yukarıda belirttiğimiz ve ayrıca dilekçemiz ile paylaştığımız emsal, güncel ve kesin kararlar ile görülecektir ki, Üniversitemizce yürütülen işlemlerin, YÖK kararlarına ve yine meri mevzuata tam uyum sağlandığı, öğrencinin eğitim hakkının gasp edilmediği ve idaremizin eylemlerinin hukuka uygun olduğu kesin olarak hüküm altına alınmıştır.

Bu nedenle de, henüz nihai akıbeti netleşmemiş, başka kurumlara ilişkin muhtemel ihtilaflar veya yargılama süreçleri, Üniversitemizce uygulanan ve kesinleşen/hukuka uygun bulunan idari eylemlerinin anayasal ve yasal dayanaklarını sakatlaması mümkün değildir.

Nihai itibarla Üniversitemiz, Anayasa'nın 42. maddesinde yer alan eğitim ve öğrenim hakkı kapsamında hukukun üstünlüğü ilkesine tam bir bağlılıkla hareket etmektedir. Önergeye konu iddiaların aksine, Şahin Söğüt'ün eğitim hakkının gasp edilmesi veya keyfî bir şekilde engellenmesi söz konusu olmayıp, Üniversitemiz işlemleri yürütülürken Yönetmelik, tebliğ ve yine mahkeme kararlarına titizlikle uyulmuştur. Nitekim Şahin Söğüt tarafından Üniversitemiz aleyhine açılan davaların da kesin reddedilmiş olması, eylemlerimizin hukuka uygunluğunu kesin olarak ortaya koymaktadır.

Bilgilerinize arz olunur.

Saygılarımızla.

MEF ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Ekler : 1- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Eğitim Öğretim Dairesi Başkanlığı'nın 17/11/2023 tarihli ve E-75850160-104.01.01.75250 sayılı ve "Tutuklu ve Hükümlülerin Öğrenimleri" konulu yazısı

2- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Eğitim Öğretim Dairesi Başkanlığı'nın 19.02.2024 tarih ve E-75850160-104.01.01.-11099 sayılı yazısı

3- 2013/583 başvuru numaralı, 10/12/2014 tarihli Anayasa Mahkemesi kararı

4- İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesi'nin 2025/1178 E. 2025/1457 K. Ve 10/09/2025 tarihli kesin kararı, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesi'nin 2025/263 E. 2025/655 K. ve 09/04/2025 tarihli kesin kararı, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesi'nin 2025/2250 E. 2025/2430 K. ve 04/12/2025 tarihli kararı, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesi'nin 2025/2315 E. 2026/309 K. Ve 04/02/2026 tarihli kararı, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesi'nin 2026/921 E. 2026/968 K. Ve 07/05/2026 tarihli kararı

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
Eğitim-Öğretim Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-75850160-104.01.01.01-75250

17.11.2023

Konu : Tutuklu ve Hükümlülerin Öğrenimleri

TÜM ÜNİVERSİTELERE

Yükseköğretim kurumlarımızda öğrenim görmeye hak kazanan tutuklu veya hükümlü öğrenciler Kurulumuza başvurarak derslere ve üniversite kampüslerine alınmadıklarını belirterek mağduriyetlerinin giderilmesini talep etmektedir.

Bilindiği üzere, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 44/b maddesinde "Yükseköğretim kurumlarında, öğretim faaliyetlerinin üç dönemi aşmamak üzere yıl içinde kaç döneme ayrılarak sürdürüleceği; her bir dönemde alınması gereken asgari ve azami kredi miktarları; her bir diploma programının diplomayı almayı hak eden kişiye kazandıracığı bilgi, beceri ve yetkinliklerin neler olacağı ve bunların ölçme ve değerlendirmelerinin nasıl yapılacağı; hazırlık sınıfı veya başka yollarla yabancı dil yeterliliğinin nasıl kazandırılacağı ve yabancı dil bilgi düzeyinin nasıl ölçüleceği; kayıt, devam, uygulama, tez ve teorik ders içerikleri, ön şartlı dersler, sınav çeşitleri ve bunların ders başarı notuna katkısı; öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdamına ilişkin olarak bilgi, görüş ve tecrübelerine ihtiyaç duyulan kişileri ifade eden dış paydaşların diploma programlarına ilişkin değerlendirmelerinin alınması; diğer yurt içi ve yurt dışı yükseköğretim kurumlarından alınan derslerin kredilerinin intibakının sağlanması; ilgili programın tamamlanmasına yönelik önceden kazanılmış yeterliliklerin tanınması; farklı diploma programlarından bazı derslerin alınmasıyla yandal veya çift anadal yapılması; diploma alınabilmesi için, uygulama, teorik, uzaktan veya açıköğretim özellikleri ile eğitim öğretimin devamına ilişkin diğer hususlar, Yükseköğretim Kurulunun bu konularda belirlediği temel ilkelere uygun olarak yükseköğretim kurumları senatoları tarafından belirlenir." hükmü yer almaktadır.

Anayasa'nın 42'nci maddesine göre "Kimse, eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir." hükmü ile 13.12.2004 tarih ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile hükümlü ve tutukluların eğitim ve iyileştirme faaliyetleri düzenlenmiştir. Söz konusu Kanunun Öğretimden yararlanma bölümü 76/1 maddesinde "Açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin örgün ve yaygın, kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin yaygın öğretimden yararlanmaları sağlanır." hükmü yer almaktadır.

2547 Sayılı Kanunun 3. maddesinin u/1 bendinde "Örgün Eğitim: Öğrencilerin, eğitim - öğretim süresince ders ve uygulamalara devam etme zorunluluğunda oldukları bir eğitim - öğretim türüdür." hükmü yer almaktadır. Örgün öğretim programlarında derslere devam zorunluluğu bulunmakta olup

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 541F6636-49FD-4B71-BCD4-6D417E0A25AF

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/yok-ebys>

Üniversiteler Mah. 1600. Cad. No:10 06800 Bilkent Ankara-Türkiye

Telefon: 0(312) 298 70 00

Faks: 0(312) 266 47 59

KEP Adresi : yok@hs01.kep.tr

Bilgi için: Figen ERDİNÇ

Uzman

Telefon No: (312) 298 78 05

örgün öğretim programlarında derslere devam edemeyen öğrencilerin derslerin vize ve finallerine girme hakları da bulunmamaktadır.

Bu kapsamda, yükseköğretim kurumlarımızın örgün eğitim programlarında öğrenim görmeye hak kazanan ancak kapalı ceza infaz kurumlarında tutuklu veya hükümlü öğrencilerin derslere devam edemeyecek olmaları nedeniyle ara, yıl sonu, bütünleme ve mazeret sınavlarına girme hakları bulunmamaktadır.

Açık ceza infaz kurumlarında hükümlü veya tutuklu olup kurumla aynı Büyükşehir Belediyesi veya belediye sınırları içinde olan bir yükseköğretim kurumunun örgün eğitim programlarında öğrenim görmeye hak kazanan öğrencilerin eğitim öğretimlerine devam edebilecekleri, ara, yıl sonu, bütünleme ve mazeret sınavlarına girme hakları bulunduğu, açık ceza infaz kurumu hükümlülerinin okullarına devam etmeleri sağlanırken Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne belirlenen kurallara uyulması gerektiği hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. H. Haldun GÖKTAŞ
Başkan Vekili

Dağıtım:

Tüm Üniversitelere

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 541F6636-49FD-4B71-BCD4-6D417E0A25AF

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/yok-ebys>

Üniversiteler Mah. 1600. Cad. No:10 06800 Bilkent Ankara-Türkiye

Telefon: 0(312) 298 70 00

Faks: 0(312) 266 47 59

KEP Adresi : yok@hs01.kep.tr

Bilgi için: Figen ERDİNÇ

Uzman

Telefon No: (312) 298 78 05

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
Eğitim-Öğretim Dairesi Başkanlığı

ACELE

19.02.2024

Sayı : E-75850160-104.01.01.01-11099

Konu : 2547 Sayılı Kanunun 44/b Maddesi Temel
İlkeleri

DAĞITIM YERLERİNE

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanun'unun 44'üncü maddesinin (b) bendinde "Yükseköğretim kurumlarında, öğretim faaliyetlerinin üç dönemi aşmamak üzere yıl içinde kaç döneme ayrılarak sürdürüleceği; her bir dönemde alınması gereken asgari ve azami kredi miktarları; **her bir diploma programının diplomayı almayı hak eden kişiye kazandıracığı bilgi, beceri ve yetkinliklerin neler olacağı ve bunların ölçme ve değerlendirmelerinin nasıl yapılacağı**; hazırlık sınıfı veya başka yollarla yabancı dil yeterliliğinin nasıl kazandırılacağı ve yabancı dil bilgi düzeyinin nasıl ölçüleceği; kayıt, devam, uygulama, tez ve teorik ders içerikleri, ön şartlı dersler, sınav çeşitleri ve bunların ders başarı notuna katkısı; öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdamına ilişkin olarak bilgi, görüş ve tecrübelerine ihtiyaç duyulan kişileri ifade eden dış paydaşların diploma programlarına ilişkin değerlendirmelerinin alınması; diğer yurt içi ve yurt dışı yükseköğretim kurumlarından alınan derslerin kredilerinin intibakının sağlanması; ilgili programın tamamlanmasına yönelik önceden kazanılmış yeterliliklerin tanınması; farklı diploma programlarından bazı derslerin alınmasıyla yandal veya çift anadal yapılması; diploma alınabilmesi için, uygulama, teorik, uzaktan veya açıköğretim özellikleri ile (...) (2) (...) (3) eğitim-öğretimin devamına ilişkin diğer hususlar, **Yükseköğretim Kurulunun bu konularda belirlediği temel ilkelere** uygun olarak yükseköğretim kurumları senatoları tarafından belirlenir" hükmü yer almaktadır. Söz konusu hüküm uyarınca belirlenecek eğitim ve öğretime ilişkin temel ilkeler 14.02.2024 tarihli Yükseköğretim Yürütme Kurulu toplantısında incelenmiş ve aşağıda yer alan ilkeler uygun görülerek, **2023-2024 eğitim ve öğretim yılı bahar döneminden itibaren uygulanmasına karar verilmiştir.**

Ders Kredilerinin Hesaplanması, Öğrencilik Haklarından Yararlanma ve Sınavlara İlişkin Temel İlkeler

2547 sayılı Kanun'un 44/ b maddesi uyarınca,

- Bir eğitim ve öğretim döneminin sınavlar hariç 14 hafta (70 iş günü) olarak düzenlenmesine,
- Öğretim faaliyetlerinin yıl içindeki dönem planlamasının yükseköğretim kurumları senatoları tarafından üç dönemi aşmayacak şekilde yapılmasına, üç dönem uygulamasını planlayan yükseköğretim kurumlarının Yükseköğretim Kurulundan izin almasına,
- Öğrencilerin daha önce aldığı ve başarılı olduğu derslerin muafiyet işlemlerinde süre sınırlamasının olmamasına ve daha önce alınan derslerin muafiyetine ilişkin işlemlerin yükseköğretim kurumlarının ilgili kurulları tarafından karara bağlanmasına,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 497EEF14-57A2-42BF-A46F-BEFBA2118E16

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/yok-ebys>

Üniversiteler Mah. 1600. Cad. No:10 06800 Bilkent Ankara-Türkiye

Telefon: 0(312) 298 70 00

Faks: 0(312) 266 47 59

KEP Adresi : yok@hs01.kep.tr

Bilgi için: Neslihan ÇAKIR
Uzman

- d) Yükseköğretim Kurulu tarafından karara bağlanan çekirdek eğitim programları ile mezuniyet öncesi eğitim programlarına göre ilgili programların düzenlenmesine,
- e) Yükseköğretim programlarının müfredatının, müfredatta yer alan ders adları ve AKTS kredilerinin Türkiye Yükseköğretim Yeterlikler Çerçevesi ile TYÇÇ Temel alan ve uygulamalarına ilişkin alınan kararlar uyarınca düzenlenmesine,
- f) Yükseköğretim kurumlarımızın Bologna sürecini dikkate alarak mevzuatlarını düzenlemelerine, seçimlik ders oranlarını yüzde 25'in altına düşmeyecek biçimde belirlemelerine ve sistemlerini öğrencilerin en geniş ölçekte seçimlik ders almasına imkan verecek şekilde ayarlamalarına,
- g) Yükseköğretim kurumlarının diğer yükseköğretim kurumları ile yurtdışı ve yurtdışındaki diğer resmi ve özel kurum ve kuruluşlardan alınan/alınacak derslerin ve AKTS kredilerinin tespitinde Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenecek mikro yeterliliklere ilişkin usul ve esaslara göre işlemleri yürütmesine,
- h) Yükseköğretim Kurulunun diğer kurum ve kuruluşlar ile yaptığı işbirliği protokolleri kapsamında yürütülecek derslerde:

- 1) Program kapsamındaki görevlendirmelerin, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na ve seçimlik dersten beklenen yetkinliklerin kazandırılması amacına uygun olarak ve uzmanlık alanları gözetilerek yapılmasına,
- 2) Derslerin programın öğretim dilinde verilmesine,
- 3) Protokol kapsamında verilecek derslerin azami kredi ve ders sayısının senatolarca belirlenmesine,
- 4) Görevlendirilecek alan uzmanlarının, programın işleyişi ile ders içerikleri ve değerlendirme ilkelerine ilişkin yükseköğretim kurumlarınca bilgilendirilmesine,
- 5) Talep halinde, ilgili kurulların teklifi ve senatolarca kabul edilen derslerin içerik bilgileri, kredileri, ölçme ve değerlendirme esasları ve yapılan görevlendirmelerin Yükseköğretim Kuruluna bildirilmesine,
- 6) Derslerin meri mezuata göre verilmesine, dönem içi ve dönem sonu ölçme ve değerlendirmenin ise yüz yüze yapılmasına,
- 7) Protokol yapılan kurumlar tarafından önerilerek kendi bünyelerinde yürütülen ve Yükseköğretim Kurulunca içeriği uygun görülen derslerin, yükseköğretim kurumlarının ilgili kurullarının uygun görüşü ile seçimlik ders kapsamında değerlendirilmesine ve intibak işlemlerinin yapılmasına,

- i) Yükseköğretim kurumlarında yürütülecek yaz öğretimine ilişkin olarak; dönem başlamadan önce öğrencilere duyurulmak şartıyla yaz öğretimi açılması hususunda ilgili yükseköğretim kurumunun senatosu tarafından karar alınmasına,
- j) Öğrencilerin haklı ve geçerli bir mazerete dayanarak ilgili akademik birimin Yönetim Kurulu kararı ile bir defada en çok iki yarıyıl ve öğrenim süresi boyunca toplam olarak en çok dört yarıyıl kayıt dondurabilmesine, kayıt dondurulan sürenin azami öğrenim süresinden sayılmamasına, ancak rahatsızlığı ve tedavi sürecinin devam etmesi nedeniyle kayıt dondurma talebinde bulunan öğrenciler ile hükümlü öğrenciler için mazereti İlgili Birim Yönetim Kurulu tarafından değerlendirilerek azami öğretim süresinden sayılmadan dört yarıyıldan fazla kayıt dondurulabilmesine,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 497EEF14-57A2-42BF-A46F-BEFBA2118E16

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/yok-ebys>

Üniversiteler Mah. 1600. Cad. No:10 06800 Bilkent Ankara-Türkiye

Telefon: 0(312) 298 70 00

Faks: 0(312) 266 47 59

KEP Adresi : yok@hs01.kep.tr

Bilgi için: Neslihan ÇAKIR
Uzman

- k) Örgün öğretim programlarında derse devam zorunluluğunun olduğu dikkate alınarak, kapalı ceza infaz kurumlarında tutuklu veya hükümlü olup yükseköğretim kurumlarının örgün eğitim programlarında kayıtlı öğrencilerin de derslere devam şartını yerine getirmesi gerektiğine, derslere devam şartını yerine getiremeyen öğrencilerin devamsızlıktan başarısız olarak işlem göreceklelerinden yıl sonu ve bütünleme sınavlarına giremeyeceklerine, açıköğretim ile uzaktan öğretim programlarında ise Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünce belirlenen kurallara uyulması kaydıyla sınavlara girebileceklerine,
- l) Açık ceza infaz kurumlarında hükümlü veya tutuklu olup yükseköğretim kurumlarının örgün öğretim programlarında kayıtlı olan öğrencilerin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünce belirlenen kurallara uyulması kaydıyla öğretimlerine devam edebileceklerine, devam şartını sağlayan öğrencilerin yıl sonu ve bütünleme sınavlarına girme haklarının bulunduğuna

karar verilmiştir.

Bilgilerini ve gereğini arz ve rica ederim.

Batikan AKSOY
Başkan a.
Genel Sekreter

Dağıtım:

Gereği:

Tüm Üniversitelere
KKTC Üniversiteleri

Bilgi:

KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığına
KKTC Yükseköğretim Planlama, Denetleme,
Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu
Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkanlığı
Vakıf Yükseköğretim Kurumları Daire Başkanlığına
Yükseköğretim Proje Geliştirme ve Destekleme
Daire Başkanlığına
Tanıma ve Denklik Hizmetleri Daire Başkanlığına

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 497EEF14-57A2-42BF-A46F-BEFBA2118E16

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/yok-ebys>

Üniversiteler Mah. 1600. Cad. No:10 06800 Bilkent Ankara-Türkiye
Telefon: 0(312) 298 70 00
Faks: 0(312) 266 47 59
KEP Adresi : yok@hs01.kep.tr

Bilgi için:Neslihan ÇAKIR
Uzman

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

MEHMET REŞİT ARSLAN VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2013/583)

Karar Tarihi: 10/12/2014

R.G. Tarih-Sayı: 4/4/2015-29316

Başvuru Numarası : 2013/583
Karar Tarihi : 10/12/2014

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Alparslan ALTAN
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Raportör : Murat ŞEN
Başvurucu : 1. Mehmet Reşit ARSLAN
2. Sinan AKBAYIR
3. Muharrem GENÇ
4. Şehmus ÖZSUBAŞI

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucular, hükümlü olarak bulundukları Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunun aldığı kararlar ve fiili uygulamalarıyla uzaktan eğitim yoluyla katıldıkları yüksek öğrenimleri için gerekli bilgisayar kullanımının ve kaynaklara ulaşımın kısıtlanmasının ve buna ilişkin şikâyetin usul hükümleri gözetilmeksizin İnfaz Hâkimliği tarafından reddedilmesinin eğitim ve öğrenim ile adil yargılanma haklarını ihlal ettiğini ileri sürmüşler ve tazminat talebinde bulunmuşlardır.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 7/1/2013 tarihinde Kırıkkale Cumhuriyet Başsavcılığı vasıtasıyla yapılmıştır. Dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde belirlenen eksiklikler tamamlanmış ve Komisyona sunulmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölüm Üçüncü Komisyonunca 25/4/2014 tarihinde, kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm Başkanı tarafından 27/6/2014 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

Başvuru Numarası : 2013/583
Karar Tarihi : 10/12/2014

5. Başvuru konusu olay ve olgular 30/6/2014 tarihinde Adalet Bakanlığına (Bakanlık) bildirilmiştir. Bakanlık, tanınan ek süre sonunda görüşünü 29/8/2014 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

6. Bakanlık tarafından Anayasa Mahkemesine sunulan görüş, başvurulardan Mehmet Reşit Arslan'a 2/9/2014 tarihinde diğer başvurularda 3/9/2014 tarihinde bildirilmiştir. Bakanlığın görüşlerine karşı cevaplarını, başvurulardan Mehmet Reşit Arslan ve Muharrem Genç 12/9/2014 tarihinde, Şehmus Özsubaşı 17/9/2014 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur. Başvurucu Sinan Akbayır cevap dilekçesi sunmamıştır.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

7. Başvurucular, başvuru tarihinde Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunda terör suçundan hükümlü olarak bulunmaktadır.

8. Başvurucu Sinan Akbayır İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümünde, başvuru Muharrem Genç Ankara Üniversitesi Adalet Meslek Yüksek Okulunda ve Anadolu Üniversitesi İşletme Bölümünde, başvuru Mehmet Reşit Arslan Gazi Üniversitesi Bilgi Yönetimi Bölümünde ve başvuru Şehmus Özsubaşı Kırıkkale Üniversitesi Bilgisayar Programcılığı Bölümünde öğrencidir. Başvurucular uzaktan eğitim programına uygun bilgisayar sınıfını kullanarak eğitimlerine devam etmektedir.

9. Kırıkkale F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu, 18/9/2012 tarih ve K.2012/104 sayılı kararı ile 2012-2013 eğitim ve öğretim yılı uzaktan eğitim faaliyetlerinin planlanmasında, terör suçlusu hükümlülerin mesai günleri 13:30-16:30 saatleri arasında personel nezaretinde uzaktan eğitim sınıfına çıkarılmalarına karar vermiştir.

10. Anılan kararın gerekçe kısmı şöyledir:

"2011-2012 eğitim-öğretim yılında Kırıkkale İnfaz Hâkimliği'nin 26/10/2012 tarih ve 2011/192-232 sayılı kararı ile uzaktan eğitime katılan hükümlülerin hafta içi mesai saatleri içerisinde 08:00-12:00 ve 13:30-16:30 saatleri arasında uzaktan eğitim sınıfına çıkartılmalarına karar verilmiş ve uygulanmıştır. 2011-2012 eğitim yılında uzaktan eğitime çıkan hükümlülerin bir kısmının sevk gönderildiği bir kısmının da eğitimlerini tamamladığı, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında ise yeni hükümlülerin kayıt yaptıkları, bunlardan çıkar amaçlı suç örgütüne üye olmak suçundan hükümlü A.G.'nin de uzaktan eğitime hak kazanması nedeniyle uzaktan eğitim sınıfına çıkarılma saatlerinin yeniden düzenlenmesine ihtiyaç duyulmuştur. 7 hükümlünün terör 1 hükümlünün de çıkar amaçlı suç örgütüne üye olma suçundan hükümlü olarak bulunması sebebi ile uzaktan eğitim sınıfına çıkarılma saatleri kurum derslikleri de göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmiştir,

Kurumumuzda 1 adet çini, 1 adet bilgisayar, 2 adet ağaç işleri, 1 adet anten kurulum sistemleri, 1 adet doğalgaz sıhhi tesisat atölyesi, çeşitli kurslar ve sosyal - kültürel faaliyetler için 1 adet derslik ve 1 adet uzaktan eğitim sınıfı bulunmaktadır. Kurumumuzun Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu olması nedeniyle 5275 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde belirtilen hükümlü ve tutukluların barındırıldığı bunlardan terör suçu işleyenler ile tehlikeli sayılan tutuklu hükümlü olduğu dikkate alındığında eğitim öğretim faaliyetleri, meslek kursları ile sosyal kültürel faaliyetlere katılan tutuklu ve hükümlülerin suç grupları, türleri, iyi hallilikleri, kurumda

bulundukları süre içerisinde tutum ve davranışları, kurumun ve görevli personelin güvenliği ile hükümlü ve tutukluların güvenliği de dikkate alınarak oluşturulmaktadır. Bahse konu faaliyetlerin yapılacağı alanlarda belirli sayıda ve özellikle güvenlik unsurlarının da değerlendirilerek belirlenip inşa edildiği, bu alanların dışında eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yapılacağı başka bir alanın da bulunmaması, uzaktan eğitime katılacak hükümlülerin suç grupları itibari ile bir arada bulundurulmasına hem yasal olarak hem de güvenlik nedeniyle imkân bulunmaması, fiziki alan yetersizliği nedeniyle uzaktan eğitim için ikinci bir sınıfın açılmasının da imkânının bulunmadığı, ikinci bir sınıfın açılması halinde ise diğer hükümlü-tutukluların kullandıkları sosyal - kültürel faaliyetler ile meslek kurslarına katılamayacakları ve böylelikle eğitim-iyileştirme faaliyetlerinde diğer hükümlü-tutukluların hak kaybına neden olacağı bu durumda hakkaniyete uygun olmayacağı değerlendirilmektedir.

Bu itibarla; çıkar amaçlı suç örgütüne üye olmak suçundan hükümlü A.G'nin mesai günleri 08:30-12:00 saatleri arasında, terör suçlusu hükümlülerin ise, mesai günlerinde 13:30-16:30 saatleri arasında personel nezaretinde uzaktan eğitim sınıfına çıkarılmalarına, hükümlülerin 2012-2013 eğitim-öğretim yılı için bu şekilde uzaktan eğitimden faydalanmalarına"

11. Başvurucular, Kurulun anılan kararının önceki eğitim ve öğretim yıllarında belirlenenden daha az süre öngörmesi nedeniyle, uzaktan eğitim sınıfına çıkarılma saatlerinin artırılması ve anılan kararını iptali için Kırıkkale İnfaz Hâkimliğine başvurmuşlardır.

12. İnfaz Hâkimliği, 14/11/2012 tarih ve E.2012/496, K.2012/496 sayılı kararı ile "hükümlülerin görmekte oldukları ve okumakta oldukları eğitim kurumlarının durumu, cezaevinin imkânları ve hükümlülerin eğitim sınıfına çıkmadıkları saatlerde de okumakta oldukları okullardan temin ettikleri ders kitaplarından çalışmak suretiyle eğitimlerini sürdürmeleri imkân dâhilinde olduğu" gerekçesiyle talebi reddetmiştir.

13. Anılan karara yapılan itiraz, Kırıkkale Ağır Ceza Mahkemesinin 7/12/2012 tarih ve 2012/820 Değişik İş sayılı kararı ile reddedilmiştir.

14. Karar, başvuruçulara 20/12/2012 tarihinde tebliğ edilmiş ve başvuruçular 7/1/2013 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

B. İlgili Hukuk

1. Ulusal Hukuk

15. 16/5/2001 tarih ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 4. maddesi şöyledir:

"İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahedeye tabi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, tüzük veya yönetmelik hükümleri ile genelgelere aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip infikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa şikâyet niteliğindeki konular hakkında karar vermek.

5. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Kanunlarda başka bir yargı merciine bırakılan konulara ilişkin hükümler saklıdır. "

16. 4675 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"(2) Şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar verir; ancak, gerek gördüğünde karar vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında resen araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca ceza infaz kurumu ve tutukevi ile ilgili Cumhuriyet savcısının da yazılı görüşünü alır. (Ek cümle: 22/7/2010-6008 S.K./5.md.) Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. (Ek cümle: 22/7/2010-6008 S.K./5.md.) Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekâletnammesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. (Ek cümle: 22/7/2010-6008 S.K./5.md.) İnfaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir. "

17. 13/12/2004 tarih ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 67. maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkraları şöyledir:

"(3) Kapalı ve açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitim evlerinde ancak, eğitim ve iyileştirme programları çerçevesinde kurum yönetimince belirlenen yerlerde görsel ve işitsel eğitim araç ve gereçlerinin kullanımına izin verilebilir. Eğitim ve iyileştirme programları gerekli kıldığı takdirde denetim altında internetten yararlanılabilir. Hükümlü, odasında bilgisayar bulunduramaz. Ancak, Adalet Bakanlığının uygun görmesi hâlinde eğitim ve kültürel amaçlı olarak bilgisayarın ceza infaz kurumuna alınmasına izin verilebilir.

(4) Bu haklar, tehlikeli hâlde bulunan veya örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir. "

18. 20/3/2006 tarih ve 2006/10218 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün 90. maddesinin (3), (4) ve (5) numaralı fıkraları şöyledir:

"(3) Kapalı ve açık kurumlar ile çocuk eğitim evlerinde ancak, eğitim ve iyileştirme programları çerçevesinde kurum yönetimince belirlenen yerlerde görsel ve işitsel eğitim araç ve gereçlerinin kullanımına izin verilebilir. Eğitim ve iyileştirme programları gerekli kıldığı takdirde denetim altında internetten yararlanılabilir. Hükümlü, odasında bilgisayar bulunduramaz. Ancak, Bakanlığın uygun görmesi hâlinde eğitim ve kültürel amaçlı olarak bilgisayarın kuruma alınmasına izin verilebilir.

(4) Bu haklar, idare ve gözlem kurulu kararı ile tehlikeli hükümlü oldukları saptananlar veya örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir.

(5) İşlediği suçun nitelik ve işleniş biçimi göz önüne alındığında, toplum için ciddi bir tehlike oluşturan, kurumdaki tutum ve davranışlarıyla, suç işlemek amacıyla kurulan silâhlı örgütün yöneticiliğini yapmaya devam eden, bu konuda herhangi bir yöntemle, kurum içi veya

dışındaki kişilere talimat veya mesaj veren hükümlülerin, idare ve gözlem kurulu kararıyla televizyon yayınlarını izlemesine ve bilgisayar ile internetten yararlanmasına izin verilmez."

19. 2006/10218 sayılı Tüzük'ün 40. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi şöyledir:

"(1) İdare ve gözlem kurulu aşağıda sayılan işleri yapmakla görevli ve yetkilidir

...

c) Kurumlarda kalmakta olan hükümlüleri gruplandırmak,

... "

20. 17/6/2005 tarihli Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri Yönetmeliği'nde ceza infaz kurumlarında tutulan hükümlülerin gözlem ve sınıflandırılmalarına dair usul ve esaslar düzenlenmiştir.

21. Bakanlığın Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirilme İşlemleri ve Diğer Hükümlere ilişkin 46/1 Sayılı Genelgesi'nde uzaktan eğitime katılacak öğrencilerin, personel nezaretinde internetten yararlandırılacakları belirtilmiştir.

2. Uluslararası Belgeler

22. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin R (89) 12 sayılı "Ceza İnfaz Kurumlarındaki Eğitim" konulu tavsiye kararı ile ceza infaz kurumlarındaki eğitim hakkında üye devletlerce benimsenmesi önerilen temel ilkeler şunlardır:

"1. Bütün hükümlü ve tutukluların, meslekî eğitim, yaratıcı ve kültürel faaliyetler, bedensel eğitim, spor, sosyal eğitim ve kütüphane tesislerini ihtiva edecek şekilde tasarlanmış bir eğitime sahip olması sağlanacaktır.

2. Hükümlü ve tutuklulara verilecek eğitimin, dış dünyada aynı yaş gruplarına sağlanan eğitimle aynı olması sağlanacak ve öğrenme fırsatlarının alanı olabildiğince geniş tutulacaktır.

3. Ceza infaz kurumlarında eğitim; kişinin sosyal, ekonomik ve kültürel şartlarını akılda tutarak onu bir bütün hâlinde geliştirmeyi hedefleyecektir.

4. Ceza infaz kurumları sisteminin yönetimine katılanların ve ceza infaz kurumlarını yönetenlerin hepsi eğitimi mümkün olabildiğince daha fazla destekleyecek ve kolaylaştıracaktır.

5. Hükümlü ve tutukluların, eğitimin bütün yönlerine aktif olarak katılmasını teşvik etmek için her türlü çaba gösterilecektir.

6. Ceza infaz kurumları eğitimcilerinin, uygun yetişkin eğitim metotlarını benimsemelerinin sağlanması için geliştirme programları temin edilecektir.

7. Özel zorlukları olan hükümlü ve tutuklulara ve özellikle okuma yazma problemi olanlara özel itina gösterilecektir.

8. Meslekî eğitim, bireyin daha geniş olarak geliştirilmesine olduğu kadar, iş piyasasındaki ihtiyaçlar da dikkate alınarak düzenlenecektir.

9. Hükümlü ve tutuklular haftada en az bir kez, iyi düzenlenmiş bir kütüphaneye gidebilmelidir.

10. Hükümlü ve tutukluların beden eğitimi çalışmaları yapmaları ve spor faaliyetlerine katılmaları teşvik edilmelidir.

11. Yaratıcı ve kültürel faaliyetlere önemli bir rol verilecektir. Çünkü bu faaliyetler hükümlü ve tutukluların kendilerini ifade etmelerinde ve geliştirmelerinde özel bir potansiyele sahiptir.

12. Sosyal eğitim, topluma geri dönmesini kolaylaştırmak amacıyla, hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumlarındaki günlük yaşamını idare etmesini sağlayacak uygulanabilir unsurları içine almalıdır.

13. Mümkün olan her durumda hükümlülerin ceza infaz kurumları dışında eğitime katılmasına izin verilmelidir.

14. Eğitimin ceza infaz kurumları içerisinde verilmesi gereken hâllerde, kurum dışından da destek alınmalıdır.

15. Hükümlü ve tutukluların salıverilme sonrasında da eğitimlerine devam etmelerini sağlayacak tedbirler alınmalıdır.

16. Hükümlü ve tutukluların uygun eğitim almalarını sağlayacak malî kaynak, alet, donanım ve öğretim personeli hazır bulundurulmalıdır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

23. Mahkemenin 10/12/2014 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvurunun 7/1/2013 tarih ve 2013/583 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucuların İddiaları

24. Başvurucular, hükümlü olarak bulundukları Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunda uzaktan eğitim kapsamında bilgisayar üzerinden lisans eğitime katıldıklarını, bu sebeple bilgisayar odasının kullanılmasının eğitim faaliyeti için gerekli olduğunu, ancak idare ve gözlem kurulunun aldığı kararla bu sınıftan yararlanmalarının haftada onbeş saate indiğini, bu sürenin eğitim ve öğretim faaliyetleri için yeterli olmadığını, ayrıca sınıfa giderken ceza infaz kurumu idaresinin arama yaparak bu faaliyete fiili olarak ve yıldırmak suretiyle engel olmaya çalıştığını, bilgisayarlardaki internete erişimin sınırlı olmasının da proje ve ödevlerin yapılmasına imkân vermediğini, buna ilişkin şikâyetlerin infaz hâkimliği tarafından duruşma ve keşif yapılmaksızın, tanık ve sorumlular dinlenmeden reddedildiğini belirterek Anayasanın 10., 17., 35., 36., 40. ve 42. maddelerinde tanımlanan eşitlik ilkesi, kötü muamele yasağı, mülkiyet, adil yargılanma, etkili başvuru ve eğitim ve öğrenim haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşler, kısıtlamanın kaldırılması ve tazminat talebinde bulunmuşlardır.

B. Değerlendirme

25. Başvuru formu ve ekleri incelendiğinde, başvurucular, haklarının keyfi sınırlandırılmasına imkân veren mevzuatın değiştirilmesine ilişkin taleplerinin doğrudan Anayasa Mahkemesinin önüne getirilememesinin etkili başvuru hakkını, siyasi ve etnik kimlikleri nedeniyle eğitim araçlarının kullanılmasının sınırlandırılması ve eğitime giderken arama gibi sıkı güvenlik önlemlerinin uygulanmasının kötü muamele yasağı, suç ve cezaların kanuniliği ve eşitlik hakkına aykırı olduğunu ve kendilerine ait bilgisayar gibi eğitim araçlarının belirli saatlerde kullanılmasına izin verilmemesinin mülkiyet hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüşlerdir. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp, olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Başvurucuların değişik haklar temelinde ileri sürdüğü iddiaların özü, eğitim haklarının değişik gerekçelerle ve uygulamalarla sınırlandırılması ile bu konudaki şikâyetlerinin infaz hâkimliği

tarafından adil yargılanma hakkı temelinde değerlendirilmediğine ilişkindir. Bu sebeple başvuru sahiplerinin iddiaları adil yargılanma ve eğitim öğrenim hakları çerçevesinde incelenmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

a. Adil Yargılanma Hakkının İhlali İddiası

26. Başvurucular, uzaktan eğitim kapsamında bilgisayar odasından yararlanmaları gereken sürenin ceza infaz kurumu idaresince makul olmayan ve kabul edilemeyecek gerekçelerle sınırlandırılması üzerine Kırıkkale İnfaz Hâkimliği nezdinde yaptıkları şikâyetin duruşma ve keşif yapılmaksızın sorumlu görevliler dinlenmeden ve başvuru sahiplerinin katılımı sağlanmadan, açık ve adil bir yargılama yapılmaksızın reddedilmesinin adil yargılanma haklarını ihlal ettiğini ileri sürmüşlerdir.

27. Bakanlık görüş yazısında, iddiaların bir disiplin cezasına yönelik olarak infaz hâkimliğine yapılan bir şikâyete ilişkin olmadığını, infaz hâkimliğinin ilgili kanun uyarınca dosya üzerinden inceleme yapabileceğini ve bu hususun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 6. maddesinin ihlali olarak kabul edilemeyeceğini belirtmiştir.

28. Başvurucular Mehmet Reşit Arslan, Muharrem Genç ve Şehmus Özsubaşı Bakanlık görüşüne karşı beyanlarında özetle, infaz hâkimliğinin duruşmasız yargılama yapmasının adil yargılanma hakkına uygun olarak değerlendirilemeyeceğini, duruşma yapmamanın istisna olması gerektiğini, ancak tam tersi bir durumun olduğunu, dosya üzerinden inceleme yapmanın idare lehine karar vermek olduğunu ileri sürmüşlerdir. Başvurucu Sinan Akbayır, Bakanlık görüşüne karşı beyan sunmamıştır.

29. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Herkes, Anayasa'da güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır."

30. 30/11/2011 tarih ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un, "Bireysel başvuru hakkı" kenar başlıklı 45. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir."

31. Anılan Anayasa ve Kanun hükmüne göre, Anayasa Mahkemesine yapılan bir bireysel başvurunun esasının incelenebilmesi için, kamu gücü tarafından müdahale edildiği iddia edilen hakkın Anayasa'da güvence altına alınmış olmasının yanı sıra Sözleşme ve Türkiye'nin taraf olduğu ek protokollerinin kapsamına da girmesi gerekir. Bir başka ifadeyle, Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanı dışında kalan bir hak ihlali iddiasını içeren başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi mümkün değildir (B.No: 2012/1049, 26/3/2013, § 18).

32. Anayasa'nın "Hak arama hürriyeti" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

33. Sözleşme'nin "Adil yargılanma hakkı" kenar başlıklı 6. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir. ..."

34. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Anayasa'da adil yargılanma hakkının kapsamı düzenlenmediğinden bu hakkın kapsam ve içeriğinin, Sözleşme'nin "Adil yargılanma hakkı" kenar başlıklı 6. maddesi çerçevesinde belirlenmesi gerekir (B.No: 2012/13, 2/7/2013, § 38).

35. Sözleşme'nin adil yargılanma hakkını düzenleyen 6. maddesinde adil yargılanmaya ilişkin hak ve ilkelerin "medeni hak ve yükümlülükler ile ilgili uyuşmazlıkların" ve bir "suç isnadının" esasının karara bağlanması esnasında geçerli olduğu belirtilerek hakkın kapsamı bu konularla sınırlandırılmıştır. Bu ifadede, hak arama hürriyetinin ihlal edildiği gerekçesiyle bireysel başvuruda bulunabilmek için, başvurucunun ya medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili bir uyuşmazlığın tarafı olması ya da başvurucuya yönelik bir suç isnadı hakkında karar verilmiş olması gerektiği anlaşılmaktadır (B.No: 2012/917, 16/4/2013, § 21).

36. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatlarına göre Sözleşme, bir kişinin sahip olduğunu ileri sürebileceği tüm hak ve yükümlülükler bakımından adil yargılanma hakkını güvenceye almamaktadır. Sözleşmenin 6. maddesi bir kimsenin "medeni hak ve yükümlülükleri"nin karara bağlanmasıyla ilgili bir yargılama usulünde uygulanır. Sözleşmenin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının "medeni" meselelerde uygulanabilirliği için ilk olarak bir uyuşmazlığın bulunması gerekir. İkinci olarak uyuşmazlık, en azından savunulabilir bir şekilde iç hukukta tanınmış olduğu söylenebilecek "haklar ve yükümlülükler" ile ilgili olmalıdır. Üçüncü olarak uyuşmazlık konusu "haklar ve yükümlülükler", Sözleşme'deki anlamıyla "medeni" olmalıdır. Son olarak adil yargılanma hakkının kapsamına alınması istenen usulün, medeni hak ve yükümlülüğe ilişkin bir uyuşmazlığı karara bağlaması gerekir (B.No: 2013/3912, 6/2/2014, § 21).

37. Somut olayda infaz hâkimliğinin hükümlü ve tutuklular (mahkûmlar) hakkındaki disiplin kararları dışında olan ve ceza infaz kurumunun idari işlerine ilişkin yapılan şikâyetlerin "medeni hak ve yükümlülükler" kapsamında kalıp kalmayacağının ve infaz hâkimliğinin yargı yeri olarak kabul edilip edilmeyeceğinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

38. AİHM'in, Sözleşme'nin 6. maddesine dair benimsediği dinamik yorum anlayışı Mahkeme'nin medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili soyut bir tanımlama yapmaktan kaçınmasına neden olmaktadır. Medeni hak ve yükümlülük kavramı, ilke olarak, özel hukuk davalarını Sözleşme'nin 6. maddesinin koruması altına almaktadır. Fakat AİHM, geliştirdiği içtihatla, özel kişiler arasındaki uyuşmazlıklar yanında, kamu hukuku özellikleri ağır basan, devlet ile birey arasındaki uyuşmazlıkları da medeni hak ve yükümlülük kavramına dâhil etmekte ve 6. maddenin kapsamına girdiğini ortaya koymaktadır. AİHM'in bu yaklaşımı, Avrupa devletlerinin, devletlerin kamu gücüne dayanan bir imtiyazı kullandığı alanlarda da hukuk yolları sağlama eğilimi ile uyumludur (B.No: 2013/3912, 6/2/2014, § 23).

39. Adil yargılanma hakkının bir insan hakkı olarak kavranmasının bir sonucu olarak AİHM'in geliştirdiği içtihatlar ile "*medeni hak ve yükümlülükler*" deyiminin kapsamını genişletmesinin en önemli sonucu adil yargılanma hakkının norm alanının genişlemesi olmuştur. Adil yargılanma hakkının norm alanının genişlemesinin bir sonucu olarak bireyler sahip olduklarını iddia ettikleri tüm yasal hak ve yükümlülükleri talep edebilir; aynı zamanda devletin bu hak ve yükümlülüklerle yaptığı her türlü müdahaleye yargı önünde itiraz edebilirler (B.No: 2013/3912, 6/2/2014, § 24).

40. Anayasa'nın 36. maddesinde yer alan adil yargılanma hakkının kapsamının belirlenmesinde de AİHM'in "*medeni hak ve yükümlülükler*" deyiminin kapsamını genişletme eğilimi göz önüne alınmalıdır. AİHM, "*medeni hak ve yükümlülükler*" deyimini, hangi hukuk alanına girdiğine ve devletin müdahale edip etmediğine bakmaksızın, bir kişinin sahip olduğu, savunulabilecek hak ve yükümlülükleri kapsayacak şekilde genişletme eğilimindedir (B.No: 2013/3912, 6/2/2014, § 26).

41. Mahkûmların cezaevinde tutulmaları sürecinde cezaevi idaresinin işlemleri nedeniyle karşılaşılabilecekleri ve 4675 sayılı Kanun'un 4. maddesinde infaz hâkimliğinin görevleri arasında sayılan durumların, mahkûmların cezaevinin getirdiği doğal kısıtlamalar temelinde korunan hakları için güvence oluşturması için kabul edildiği söylenebilir. Bu haklar somut olarak sayılmamış ise de her mahkûmun cezaevinde bulunmanın getirdiği kısıtlamalar çerçevesinde tüm temel hak ve özgürlüklere sahip olduğu açıktır (§ 63). Dolayısıyla infaz hâkimliğinin görevleri arasında sayılan durumlar "*medeni hak ve yükümlülükler*" kapsamında kabul edilmelidir.

42. Infaz hâkimliğinin yargı yeri olup olmadığı konusunda, AİHM'in, Sözleşme'nin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı bağlamında mahkemeyi, ulusal kanunlarda mahkeme olarak nitelendirilmiş olup olmadığına bakmaksızın, belli bir usul izleyerek ve hukuk kurallarına dayanarak, gerektiğinde devlet zoruyla yerine getirilmesi mümkün olan karar verme yetkilerini elinde tutan organ olarak nitelendirmesi esas alınmalıdır (B.No: 2013/3912, 6/2/2014, § 35; ayrıca bkz. *Sramek/Avusturya*, B. No: 8790/79, 22/10/1984, § 36). İlgili karar organının mahkeme olarak nitelendirilebilmesi için ayrıca dava konusu olayı hem maddi hem de hukuki açıdan inceleme yetkisine sahip olması (bkz. *Belilos/İsviçre*, B.No: 10328/83, 28/4/1988, § 70) ve dava konusunu bağlayıcı bir şekilde sonuçlandırma yetkisinin bulunması gereklidir (bkz. *Findlay/İngiltere*, B.No: 22107/93, 25/2/1997, § 77).

43. Bu tanıma göre yargısal faaliyetin en önemli unsuru, bir hukuki uyumsuzluğun tüm yönleriyle esastan çözümlenerek karara bağlanması ve bu kararın kesin hüküm niteliği taşımasıdır. Kesin hüküm, davanın tarafları arasındaki hukuki ilişkinin, bütün bir gelecek için kesin olarak tespiti veya düzenlenmesi ve aynı davanın hükmün kesinleşmesinden sonra yeniden açılmamasıdır (B.No: 2013/3912, 6/2/2014, § 36). Dolayısıyla infaz hâkimliği, mahkûmlar ve cezaevi idaresi arasında meydana gelebilecek uyumsuzlukları çözüme kavuşturan ve kendi yargılama usulü çerçevesinde kesin karara ulaştıran bir yargı merciidir.

44. Yukarıda belirtilen açıklamalar çerçevesinde başvuru sahiplerinin, uzaktan eğitim için bilgisayar odasında geçirmeleri gereken sürenin kısıtlanmasına ilişkin olarak infaz hâkimliğine yaptıkları şikâyetin duruşma yapılmaksızın, beyanları alınmadan, keşif yapılmadan ve sorumluları dinlenmeden dosya üzerinden karara bağlanmasına ilişkin iddialarının adil yargılanma hakkı çerçevesinde incelenmesi gerekir.

i. Duruşmalı Yargılama Yapılmadığına Dair İddialar

45. 6216 sayılı Kanun'un 'Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik şartları ve incelenmesi' kenar başlıklı 48. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"Mahkeme, açıkça dayanaktan yoksun başvuruların kabul edilemezliğine karar verebilir."

46. Anılan kanuni düzenlemeden de anlaşıldığı üzere Anayasa Mahkemesi, açıkça dayanaktan yoksun başvuruların kabul edilemez olduğuna karar verebilir. Başvurucunun ihlal iddialarını kanıtlayamadığı, iddialarının salt kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin olduğu, karmaşık veya zorlama şikâyetlerden ibaret olan ya da temel haklara yönelik bir müdahalenin olmadığı veya müdahalenin meşru olduğu açık olan başvurular açıkça dayanaktan yoksun kabul edilebilir (B.No: 2012/665, 13/6/2013, § 20).

47. Anayasa'nın 141. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde karar verilebilir."

48. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının temel unsurlarından biri de Anayasa'nın 141. maddesinde düzenlenen yargılamanın açık ve duruşmalı yapılması ilkesidir. Yargılamanın açıklığı ilkesinin amacı adli mekanizmanın işleyişini kamu denetimine açarak yargılama faaliyetinin saydamlığını güvence altına almak ve yargılamada keyfiliği önlemektir. Bu yönüyle ilke hukuk devletinin en önemli gerçekleştirme araçlarından birini oluşturur. Ancak bu her türlü yargılamanın mutlaka duruşmalı yapılması zorunluluğu anlamına gelmez. Adil yargılama ilkelerine uyulmak şartıyla usul ekonomisi ve iş yükünün azaltılması gibi amaçlarla bazı yargılamaların duruşmadan istisna tutulması ve duruşma yapılmaksızın karara bağlanması anayasal hakların ihlalini oluşturmaz (B.No: 2013/664, 17/9/2013, § 107).

49. Duruşmalı yargılama ilkesi, adil yargılanma hakkının gereklerinin bir bütün olarak uygulanmasını gerektiren ilk derece mahkemelerindeki ceza davalarında (bkz. *Findlay/Birleşik Krallık*, B.No: 22107/93, 25/2/1997, § 79) ve kişinin, duruşmada, kendi savunmasını yaparken lehe delilleri ortaya koyması, aleyhe delilleri dinlemesi ve tanıkların sorgu ve çapraz sorgusuna katılması gibi haklarının bulunduğu durumlarda bilhassa önemlidir (bkz. *Jussilia/Finlandiya*, B.No: 73053/01, 23/11/2006, § 40).

50. Diğer taraftan duruşmalı yargılama ilkesi her yargılama için mutlak bir yükümlülük değildir. Bu durum, kişinin kendi özgür iradesi ile açık veya zımni olarak duruşmadan feragat edebilmesinin adil yargılanma hakkı açısından mümkün olmasının bir sonucudur (bkz. *Hakansson ve Stureson/İsveç*, 11855/85, 21/2/1990, § 66). Dolayısıyla mahkemelerde duruşmalı yargılama gerektirmeyen usul hükümlerinin uygulanabilmesi de mümkündür. Özellikle ceza yargılaması dışındaki yargılamalarda, yargılamaya konu olguların güvenilir veya duruşma gerektirecek bir itiraza konu olmaması durumunda ve mahkemelerin, tarafların sunduğu belgeler ve diğer yazılı materyallerle adil ve makul karar verebileceği durumlarda duruşmalı yargılama yapılması gerekmebilir (Benzer kararlar için bkz. *Jussilia/Finlandiya*, § 40; *Döry/İsveç*, B.No. 28394/95, 12/11/2002, § 37; *Pursiheimo/Finlandiya*, B.No: 57795/00, 25/11/2003). Bununla birlikte yargılamaya taraf olan kişilerin hakkaniyetli yargılama temelinde beyanlarını sözlü vermesinin gerektiği durumlarda duruşma yapılmaması yargılamanın bir bütün olarak adil olmasını engelleyebilir (bkz. *Göç/Türkiye*, B.No: 36590/97, 11/7/2002, § 51).

51. Somut olayda başvuruçuların, uzaktan eğitim sınıfının saatlerinin kısıtlanmasına ilişkin şikâyetleri, infaz hâkimliği tarafından 4675 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca dosya üzerinden inceleme yapılarak karara bağlanmıştır. "Klasik anlamda" bir mahkeme niteliğinde olmayan infaz hâkimliği, "medeni hak ve yükümlülükler" kapsamında bir yargılama yapmaktadır. Bu nedenle ceza yargılamasındaki suç isnadı çerçevesinde Sözleşme'nin 6. maddesinin (3) numaralı fıkrasında düzenlenen güvencelerin infaz hâkimliği yargılamasında sağlanması gerekmez.

52. İnfaz hâkimliklerinin görevi 4675 sayılı Kanun'un 4. maddesi gereğince mahkûmların, cezaevinin idari uygulamalarına karşı şikâyetlerini değerlendirmektir. Bu şikâyetler cezaevi idaresinin mahkûmlar hakkında aldığı idari karar ve işlemlere yöneliktir. Dolayısıyla infaz hâkimliğinin duruşmasız karar vermesi adil yargılanma ilkesine bir müdahale olarak değerlendirilmemelidir. Somut olayda başvuruçuların, uzaktan eğitim sınıfı kullanımının kısıtlanmasına ilişkin iddiaların duruşma yapılmaksızın dosya üzerinden tarafların sunduğu belgeler ve diğer materyaller çerçevesinde değerlendirilmiş olmasının, infaz hâkimliğinin yaptığı yargılamayı bir bütün halinde adil olmaktan çıkardığına dair somut herhangi bir bilgi ve belge sunamadıkları anlaşılmaktadır.

53. Açıklanan nedenlerle, başvurunun bu kısmının bir ihlalin olmadığı açık olduğundan "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

ii. Başvuruçuların Adil Yargılanma Hakkına İlişkin Diğer İddiaları

54. Başvuruçular infaz hâkimliğinin keşif yapmadan karar vermesinin adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüşlerdir.

55. Adil yargılanma hakkı bireylere dava sonucunda verilen kararın değil, yargılama sürecinin ve usulünün adil olup olmadığını denetleme imkânı verir. Bu nedenle, bireysel başvuruda adil yargılanmaya ilişkin şikâyetlerin incelenebilmesi için başvuruçunun, yargılama sürecinde haklarına saygı gösterilmediği, bu çerçevede yargılama sürecinde karşı tarafın sunduğu deliller ve görüşlerden bilgi sahibi olamadığı veya bunlara etkili bir şekilde itiraz etme fırsatı bulamadığı, kendi delillerini ve iddialarını sunamadığı ya da uyuşmazlığın çözüme kavuşturulmasıyla ilgili iddialarının, derece mahkemesi tarafından dinlenmediği veya kararın gerekçesiz olduğu gibi, mahkeme kararının oluşumuna sebep olan unsurlardan değerlendirmeye alınmamış eksiklik, ihmal ya da açık keyfiliğe ilişkin bir bilgi ya da belge sunmuş olması gerekir (B.No: 2013/2767, 2/10/2013, § 22).

56. Başvuruçuların keşif yapılmamasına ilişkin iddialarının, esas itibarıyla infaz hâkimliği ve itiraz mercii tarafından delillerin değerlendirilmesinde ve yorumlanmasında isabet olmadığına ilişkin olduğu, yürütülen yargılama sırasında başvuruçuların, karşı tarafın sunduğu deliller ve görüşlerle ilgili bilgi sahibi olma ve bunlara karşı etkili bir şekilde itiraz etme ve kendi delillerini ve iddialarını sunma konularında bir sorunla karşılaştığına dair bir bulguya rastlanılmadığı gibi yapılan yargılama ve kurulan hükümde bariz takdir hatası veya açık keyfilik de tespit edilmemiştir.

57. Açıklanan nedenlerle, başvurunun bu kısmının bir ihlalin olmadığı açık olduğundan "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Eğitim Öğrenim Hakkının İhlali İddiaları

58. Bakanlık görüşünde, bireysel başvurunun kabul edilebilirliğine ilişkin bir değerlendirmede bulunulmamıştır.

59. Başvurucuların Anayasa'nın 42. maddesinde düzenlenen eğitim ve öğrenim hakkının ihlal edildiğine ilişkin başvurusunun, açıkça dayanaktan yoksun olmadığından ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de görülmediğinden kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

60. Anayasa'nın "Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi" başlıklı 42. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir."

61. Sözleşme'ye ek Türkiye'nin taraf olduğu 1 No.lu Protokol'ün "Eğitim hakkı" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Hiç kimse eğitim hakkından yoksun bırakılamaz...."

62. Başvurucular, hükümlü olarak bulundukları Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunda uzaktan eğitim kapsamında bilgisayar üzerinden lisans eğitimine katıldıklarını, bu sebeple uzaktan eğitim sınıfının kullandırılmasının eğitim faaliyeti için önemli olduğunu, ancak idare ve gözlem kurulunun aldığı kararla bu sınıftan yararlanmalarının haftada onbeş saate indirildiğini, bu sürenin eğitim ve öğretim faaliyetleri için yeterli olmadığını, ayrıca sınıfa girerken ceza infaz kurumu idaresinin arama yaparak bu faaliyete de fiili olarak yıldırmak suretiyle engel olmaya çalıştığını, bilgisayarlardaki internete erişimin sınırlı olmasının da proje ve ödevlerin yapılmasına imkân vermediğini belirterek eğitim ve öğrenim haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

63. Bakanlık, görüş yazısında, Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararlarına atıfta bulunarak eğitim hakkının demokratik bir toplumda temel bir yer işgal ettiğini, önemine rağmen bu hakkın mutlak olmadığını, doğası gereği Devlet tarafından düzenleme yapılmasını gerektirdiğinden zımnen kabul edilen bazı kısıtlamalar olabileceğini, somut olayda cezaevi idaresinin yeni bir uzaktan eğitim sınıfı açma imkânı olmadığını belirtildiğini, farklı suçlardan hükümlü olanların aynı sınıfta olmasının güvenlik riski oluşturacağı gözetilerek ders saatlerinde düzenleme yapıldığını ve hükümlülere diğer ders materyalleri ile derslerine çalışma imkânlarının verildiği hususlarının gözetilmesi gerektiğini belirtmiştir.

64. Başvurucular Mehmet Reşit Arslan, Muharrem Genç ve Şehmus Özsubaşı'nın Bakanlık görüşüne karşı beyanlarında genel olarak başvuru formunda ileri sürdükleri iddialarını tekrar ederek cezaevi tarafından yapılan kısıtlamanın, yüksek öğrenimi asgari düzeyde devam ettirme imkânını ortadan kaldırdığını, uzaktan eğitime ilişkin tüm materyallere niteliği itibarıyla bilgisayar üzerinden ulaşılabilirliğini, derslere bilgisayar üzerinden katılma zorunluluğunu saat kısıtlaması yüzünden yerine getiremediklerini, internet sınırlaması yüzünden de derslere yönelik araştırmaları yapamadıklarını ileri sürmüşlerdir.

a. Genel İlkeler

65. Mahkûmlar, Anayasa'nın 19. maddesi kapsamında hukuka uygun "bir mahkûmiyet kararına bağlı olarak tutma" şeklinde değerlendirilebilecek kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı dışında (bkz. B.No: 2014/1711, 23/7/2014, §§ 29-33) Anayasa'nın ve Sözleşme'nin ortak

alanı kapsamında kalan temel hak ve hürriyetlerin tamamına genel olarak sahiptirler (Aynı yönde bir karar için bkz. *Hirst/Birleşik Krallık* (No. 2), B.No. 74025/01, 6/10/2005, § 69). Bununla birlikte cezaevinde tutulmanın kaçınılmaz sonucu olarak suçun önlenmesi ve disiplinin sağlanması gibi cezaevinde güvenliğin sağlanmasına yönelik kabul edilebilir makul gerekliliklerin olması durumunda bu haklar sınırlandırılabilir. Ancak bu durumda dahi mahkûmların haklarına yönelik yapılacak sınırlandırmalar temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasına ilişkin olarak Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen kanunla, meşru bir amaçla ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olarak ölçülü olma şartlarını taşımalıdır (Aynı yönde bir karar için bkz. *Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık*, B.No. 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25/3/1983, §§ 99-105).

66. Eğitim, sınırlı kaynaklar da gözetildiğinde karmaşık ve masraflı bir faaliyettir. Devlet, eğitime erişimi nasıl düzenleyeceğine karar vermek için eğitim ihtiyaçları ile bunları karşılayacak sınırlı imkânlar arasında denge kurmak zorundadır. Ancak, diğer kamu hizmetlerinden farklı olarak eğitim, Anayasa ve Sözleşme uyarınca doğrudan güvence altına alınmış bir haktır. Ayrıca, eğitim çok özel bir kamu hizmeti olarak sadece doğrudan faydaları olan bir hizmet değil geniş sosyal fonksiyonları da olan bir hizmettir. Demokratik bir toplumda insan haklarının sağlanması ve devamı için eğitim hakkının vazgeçilmez ve temel bir katkısı olduğu da aşîkârdır (bkz. *Velyo Vele/Bulgaristan*, B.No:16032/07, 27/5/2014, § 32).

67. Öte yandan eğitimin toplum için taşıdığı öneme karşın, eğitim hakkı mutlak ve sınırsız bir hak değildir. Eğitimin niteliği gereği devlet tarafından düzenleme yapılmasını gerektirdiğinden bazı kısıtlamalara tabi tutulması da doğaldır. Şüphesiz eğitim kurumlarını düzenleyen kurallar, toplumun ihtiyaç ve kaynakları ile eğitimin farklı düzeylerine has özelliklere göre, zaman ve mekân içinde değişiklik gösterebilir. Bu nedenle, devletler bu konuda yapacakları düzenleme ve uygulamalarda belli bir takdir alanına sahiptirler. Devletin bu takdir alanı, eğitim kurumunun seviyesi yükseldikçe artmakta, buna karşılık bu eğitimin birey ve toplum bakımından önemine bağlı olarak azalmaktadır (B.No: 2012/782, 26/6/2014, § 37; *Ponomaryovi/Bulgaristan*, 5335/05, 21/6/2011, § 50).

68. Anayasa'nın 42. maddesinde yer alan eğitim ve öğrenim hakkı, kamu otoritelerine bireyin eğitim ve öğrenim almasını engellememe negatif ödevini yüklemekle birlikte Anayasa'da öngörülen ilköğretim dışında devletin tüm bireylere eğitim ve öğrenim sağlaması şeklinde pozitif bir ödev de yüklememektedir (B.No: 2012/782, 26/6/2014, § 32). Bununla birlikte kamu otoriteleri, katılma imkânı sağlanan eğitim ve öğretime herkesin etkin bir şekilde katılabilmesini sağlamakla yükümlüdür. Başka bir ifade ile eğitim ve öğrenim hakkı belli bir zamanda mevcut olan eğitim kurumlarına erişimin sağlanmasını güvence altına almaktadır (bkz. *Belçika Eğitim Dili Davası*, B.No: 1474/62, 1677/62, 1691/62, 1769/63, 1994/63, 2126/4, 23/7/1968; *Ponomaryovi/Bulgaristan*, B.No: 5335/05, 21/6/2011; *Catan ve diğerleri/Moldova Cumhuriyeti ve Rusya*, B.No: 43370/04, 19/10/2012; *Kjeldsen, Busk Madsen ve Pedersen/Danimarka*, 5926/72, 7/12/1976, § 53). Böylelikle eğitim hakkı, kamu ve özel eğitim kurumlarını kapsadığı gibi eğitimin ilk, orta ve yüksek öğrenim seviyelerini de kapsar (B.No: 2012/782, 26/6/2014, § 35; benzer yöndeki AIHM kararı için bkz. *Kjeldsen, Busk Madsen ve Pedersen/Danimarka*, 7/12/1976, § 50; *Leyla Şahin/Türkiye*, 44774/98, 10/11/2005, §§ 134-136).

69. Anayasa'nın 42. maddesinde ve Sözleşme'ye ek 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesinde eğitim hakkının sınırlandırılmasına ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. Bununla birlikte Anayasa'nın 42. maddesinde "öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir" ifadesi ile eğitimin karmaşık ve masraflı yapısı gözetilerek devlete bir takdir alanı

yaratılmıştır. Bu takdir alanı, eğitim kurumlarını düzenleyen kuralların toplumun ihtiyaç ve kaynakları ile eğitimin farklı düzeylerine özgü nitelikleri açısından zaman ve mekânâ göre değişebilmesinden kaynaklanmaktadır. Yine de takdir alanı içinde yapılacak düzenlemelerdeki kısıtlamaların kabul edilebilir olup olmadığı değerlendirilirken kısıtlamaların kişiler açısından öngörülebilir olup olmadığına, meşru amaç izlenip izlenmediğine ve başvuru ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunup bulunmadığına bakılmalıdır (bkz. *Leyla Şahin/Türkiye*, § 154). Dolayısıyla eğitim hakkının özüne dokunan ve etkinliğini ortadan kaldıran kısıtlamalardan korunmak için bu kısıtlamaların öngörülebilir olması ve meşru amaç çerçevesinde ölçülü olarak yapılması gereklidir.

70. Anayasa'nın 42. maddesinde eğitim hakkının sınırlandırılmasında Anayasa ve Sözleşme'nin ortak alanında kalan diğer haklardan farklı olarak belirli ve sınırlı meşru amaçlar düzenlenmemiştir (Benzer bir karar için bkz. *Velyo Kelev/Bulgaristan*, § 32). Bu durumun, devletin takdir alanının sınırsız olduğu sonucu doğurduğu söylenemez. Zira Anayasa'nın 13. maddesi uyarınca temel hak olan eğitim hakkının kısıtlanmasında yukarıdaki paragrafta da belirtildiği gibi kanunilik, meşru amaç, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gerekleri ve ölçülülük ilkesi aranacaktır.

71. Eğitim hakkı, devleti belli eğitim kurumlarını kurma ve destekleme yükümlülüğü altına sokmamaktadır. Bununla birlikte, kurulan ve desteklenen bir eğitim kurumuna etkili bir şekilde erişimi sağlamak devlet için bir yükümlülüktür (bkz. *Ponomaryovi/Bulgaristan*, § 49). Bu kapsamda Anayasa'nın 42. maddesi ve Sözleşme'nin eki 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesinin ceza infaz kurumlarında mahkûmlara eğitim ve öğrenim faaliyeti imkânları sağlanması için bir düzenleme yapılmasını güvence altına aldığı söylenemez (Aynı yönde kararlar için bkz. *Durmaz, Işık, Unutmaz ve Seza/Türkiye* [kabul edilebilirlik kararı (k.k.)], B. No: 46506/99 46569/99 46570/99, 4/9/2001; *Epistatu/Romanya*, B. No: 29343/10, 24/9/2013, § 62 ve 63). Ancak ceza infaz kurumlarında mahkûmların eğitimi için bir kurum açılmışsa mahkûmiyetin doğal sonuçları çerçevesinde mahkûmların eğitim faaliyetine erişiminin sağlanması gerekmektedir.

72. Anayasa'nın 42. maddesi devlete ceza infaz kurumlarında mahkûmlara eğitim öğrenim imkânı sağlanması yönünde pozitif bir yükümlülük yüklememiştir. Bununla birlikte 5275 sayılı Kanun'da, İnfaz Tüzüğü'nde ve Adalet Bakanlığı Genelgelerinde mahkûmlar için eğitsel, kültürel ve sosyal faaliyetlerin önemi vurgulanarak bu tür faaliyetlerin mahkûmların topluma kazandırılmasındaki önemi ortaya konulmuş (§§ 15-21) ve yasal olarak devlet, mahkûmlara ceza infaz kurumunun imkânları çerçevesinde eğitim ve öğrenim sağlama yükümlülüğü altına girmiştir. Uluslararası belgelerde de aynı husus dile getirilmiş, tutuklu ve mahkûmların eğitim faaliyetlerine katılmalarının sağlanması gerektiği vurgulanmıştır (bkz. § 22). Dolayısıyla Anayasa ve Sözleşme'de olmayan bir yükümlülük ceza infaz kurumunun imkânları da gözetilerek yasalarla ortaya konulmuştur. Bu çerçevede ceza infaz kurumunda sağlanan bir eğitim faaliyetine erişimin engellenmemesi ceza infaz kurumu için bir zorunluluktur.

73. Yasalar uyarınca mahkûmlara tanınan eğitim hakkının sınırlandırılması hususunda Anayasa ve Sözleşme'de bir yükümlülük yüklenmediği gerekçesi ile sınırsız bir takdir alanı olduğu söylenemez. Bu durumda dahi Anayasa'nın 13. maddesindeki düzenleme esas alınmalıdır. Anayasa'nın 13. maddesindeki sınırlamanın sınırı belirlenirken mahkûmlar açısından cezaevinde bulunmanın doğal ve kaçınılmaz sonuçları göz önünde tutulmalıdır. Zira mahkûmların temel hak ve hürriyetlere genel olarak sahip olmaları, bu hakların mahkûmlar için ceza infaz kurumu dışındaki bireyler kadar güvence altına alındığı anlamında

değerlendirilmemelidir. Ceza infaz kurumlarının işlevi ve amacı kapsamında mahkûmların hakları ceza infaz kurumuna girmekle zaten sınırlanmıştır. Eğitim hakkı için de aynı değerlendirme mümkündür. Eğitim hakkı çerçevesinde eğitim ve öğrenim faaliyetlerine katılımın ceza infaz kurumunun imkânları çerçevesinde tanınması halinde bu katılımın cezaevinde tutulmanın kaçınılmaz sonuçları çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir. Ancak her halükarda böyle bir imkânın tanınmasından sonra sınırlanması durumunda da öngörülebilirlik, meşru amaç, demokratik toplumun gerekleri ve ölçülülük ilkeleri gözetilmelidir.

b. Genel İlkelerin Uygulanması

74. Mevcut yasal düzenlemeler (§§ 15-21) ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin tavsiye kararları (§ 22) kapsamında ceza infaz kurumlarında mahkûmlara yönelik eğitim ve öğrenim olanaklarının sağlanması gerekli olmasına rağmen Anayasa'nın 42. maddesinde düzenlenen eğitim hakkı Devlete böyle bir yükümlülük yüklenmemektedir (Bkz. Benzer yöndeki karar için *Napoli/İtalya*, B.No: 26161/95, 18/5/1998; *Epistatu/Romanya*, B.No: 29343/10, 23/9/2013, § 63). Ancak böyle bir yükümlülüğün olmamasına rağmen Devlet tarafından eğitim imkânlarının sağlanması durumunda eğitim hakkının kısıtlanmasında yukarıda belirtilen ilkeler temelinde hareket edilmelidir.

75. Başvuru konusu olayda, başvuru uzaktan eğitim ile yüksek öğrenimlerine başlamışlar ve cezaevi idaresi de Bakanlığın genelgesi uyarınca başvuru sahiplerinin eğitim faaliyetlerine katılabilmeleri için uygun bir bilgisayar odası temin etmiştir. 2011/2012 eğitim-öğretim döneminde başvuru sahipleri kendilerine tanınan imkânlar çerçevesinde eğitim faaliyetlerine devam etmişlerdir. Ancak 2012/2013 eğitim-öğretim yılında çıkar amaçlı suç örgütüne üye olmak suçundan hükümlü bir kişinin de uzaktan eğitime başlaması nedeniyle güvenliğin sağlanması amacıyla bilgisayar odasının kullanımında yeni bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmuştur. Bunun üzerine cezaevi idare ve gözlem kurulu, 5275 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye dayanarak bilgisayar odasını kullanma saatlerini başvuru sahipleri açısından kısıtlamıştır. Diğer taraftan başvuru sahipleri, bilgisayar odasının kullanılmasının da tek başına yeterli olmadığını ve odalarına bilgisayarlarını taşıyarak kullanmalarının engellendiğini, bilgisayar odasına gidiş ve gelişlerde uygulanan sıkı güvenlik tedbirlerinin eğitimden yıldırmak için yapıldığını belirtmişlerdir. Ayrıca bilgisayarların internet bağlantısının sınırlandırılmasının ödev veya hazırlık çalışması yapma imkânını ortadan kaldırdığı ileri sürülmüştür.

76. Yüksek güvenlikli bir cezaevinde eğitim sınıflarına giderken ve gelirken arama yapılması cezaevinde güvenliğin ve disiplinin sağlanması için makul kabul edilmelidir. Bu tür güvenlik tedbirlerinin uygulanması başlı başına eğitim hakkının engellenmesi olarak değerlendirilemez. Diğer taraftan, yüksek güvenlikli bir cezaevinde başvuru sahiplerinin bilgisayarlarını odalarına sokmasına izin verilmemesi ve internet imkânının kısıtlanması da Anayasa'nın 42. maddesinde koruma altına alınan eğitim hakkından yoksun bırakılma olarak kabul edilmemelidir (Benzer kararlar için bkz. *Georgiou/Yunanistan*, B.No: 45138/98, 13/1/2000; *Durmaz ve diğerleri/Türkiye*, B.No: 46506/99, 46569/99, 46570/99 ve 46939/99, 4/9/2001; *Arsalan/Türkiye*, B.No: 31320/02, 1/6/2006; *Mehmet Veysi Özel/Türkiye*, B.No: 4243/09, 22/10/2013).

77. Cezaevi idaresinin, başvuru sahiplerine tanınan eğitim hakkına müdahale edip etmediğinin ortaya konulması gereklidir. Cezaevi idare ve gözlem kurulu 2011/2012 eğitim-öğretim yılında başvuru sahiplerine bilgisayar odasını 21 saat kullanma imkânı tanımıştır. 2012-2013 eğitim-öğretim yılında ise çıkar amaçlı suç örgütüne üye olmaktan hükümlü başka bir

mahkûmun da uzaktan eğitime başlaması üzerine güvenlik sebebiyle terör suçluları açısından bilgisayar kullanım saatleri kısıtlanarak haftada 15 saate indirilmiştir. Başvurucuların bilgisayar odasını kullanmaları tamamen ortadan kaldırılmamış, ancak mevcut bilgisayar odasından başka bilgisayar kullanıma imkânı olmadığından kullanım saati azaltılmıştır. Dolayısıyla başvurucuların, bilgisayar odasını kullanma süresi kısıtlanarak eğitim hakkına müdahale edilmiştir.

78. Eğitim hakkına ilişkin her türlü kısıtlamaların öngörülebilir olması ve meşru amaç çerçevesinde orantılı olarak yapılması gerekir. Anayasa'nın 42. maddesi cezaevlerinde eğitim olanaklarının sunulmasına dair pozitif bir yükümlülük öngörmemiştir. Buna rağmen cezaevi tarafından eğitim imkânlarının sağlanması durumunda, eğitim hakkının keyfi ve makul olmayan bir şekilde sınırlandırılmasının da kabul edildiği söylenemez.

79. 5275 sayılı Kanun ve İnfaz Tüzüğü uyarınca (§§ 17-18) tehlikeli veya örgüt suçundan ceza almış mahkûmlar için eğitim ve öğrenim faaliyetlerine katılımın sınırlandırılabilmesi kabul edilmiştir. Dolayısıyla cezaevi idare ve gözlem kurulunun uzaktan eğitim sınıfının kullanım saatlerini kısıtlaması öngörülebilir bir durumdur. Ayrıca Anayasa'nın 42. maddesinde düzenlenen eğitim hakkı ve yasal düzenlemeler her mahkûmun eğitim faaliyetlerinin tamamına katılmasının sağlanmasını güvence altına almamıştır. Cezaevinde bulunmanın getirdiği doğal sonuçlar çerçevesinde ve imkânlar kapsamında eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi öngörülmüştür. Bu nedenle başvurucuların, yüksek güvenlikli bir cezaevinde kendilerine tanınan eğitim imkânlarının kısıtlanabileceğini öngörmeleri beklenmelidir. Her eğitim-öğretim yılında idare ve gözlem kurulunun yasal olarak kendisine verilen yetki uyarınca (§18) uzaktan eğitim faaliyetinin katılım planlamasını yapması da eğitim açısından öngörülebilirliğin sağlanmasına yöneliktir.

80. Eğitim hakkının kısıtlanmasında Anayasa ve Sözleşme'de sınırlı sayıda belirtilmiş meşru amaçlar listesi bulunmamaktadır. Bu nedenle özellikle mahkûmlar açısından eğitim hakkında yapılacak düzenlemelerde Anayasa'nın 13. maddesinde düzenlenen genel ilkeler çerçevesinde meşru amaçların ne olabileceği hususunda devletin geniş bir takdir alanı bulunmaktadır. Bu nedenle cezaevi idare ve gözlem kurulunun cezaevinin güvenliğini sağlamak amacıyla uzaktan eğitim sınıfının kullanımını sınırlamasının meşru bir amaç çerçevesinde yapıldığı kabul edilmelidir.

81. Eğitim hakkının kısıtlanmasına dair meşru amaç ve sınırlama arasındaki dengenin sağlanması, hakkın korunması için elzemdir. Bu dengeyi sağlarken meşru amaç çerçevesinde elde edilmek istenen beklentiler ile hakkın sınırlandırılmasında kullanılan araçlar arasındaki orantılılık değerlendirilmelidir. Anılan orantılılık incelemesinde dikkat edilmesi gereken bir husus da meşru amaç çerçevesindeki beklentilerin makul ve kabul edilebilir olup olmadığıdır.

82. Cezaevi idare ve gözlem kurulu, İnfaz Tüzüğü'nün (§ 19) kendisine verdiği yetki kapsamında mahkûmları sınıflandırmakta ve gruplara ayırmaktadır. Bu sınıflandırmada öncelikle ilgili yönetmelik (§ 20) ve daha sonra mahkûmların kişisel özellikleri ve disiplin durumu gözetilmektedir. Tüm bu kıstaslar değerlendirildikten sonra sınıflandırma ve gruplandırma yapılmaktadır. Başvurucuların bulunduğu Kırıkkale Ceza İnfaz Kurumunun, F Tipi yüksek güvenlikli cezaevi statüsünde olması bu sınıflandırmanın önemini daha da artırmaktadır. Zira terör veya çıkar amaçlı suç örgütüne üye olmak suçlarından ceza almış ve tehlikeli hükümlülerin bulunduğu F Tipi cezaevlerinde güvenliğin ve disiplinin sağlanması sadece idare için değil mahkûmların güvenliği için de önemlidir. Bu nedenle belirli suçlardan hüküm giymiş veya disiplin açısından tehlikeli olan mahkûmların bir arada bazı faaliyetlere katılmasının engellenmesi kabul edilebilir bir durumdur.

83. Başvuru konusu olayda idare ve gözlem kurulu, aynı uzaktan eğitim sınıfında olmasına rağmen bireysel olarak yürütülmesi gereken uzaktan eğitim faaliyetinden yararlanma hususunda hükümlülerin işledikleri suç temelinde bir kısıtlama yapmıştır. Bu kısıtlamada esas alınan husus cezaevi güvenliği için terör suçlarının ve çıkar amaçlı suç örgütüne üye olmak suçundan hüküm giymiş kişilerin bir araya getirilmemesidir. Cezaevinde disiplinin ve güvenliğin sağlanması için böyle bir sınıflandırma yapılması idarenin takdir alanı içinde olup, makul ve kabul edilebilir bir tedbirdir. Diğer taraftan cezaevi idaresi bu tedbir kapsamında bilgisayar odasının kullanılmasına dair yeni bir planlama yaparken başvuru sahiplerinin uzaktan eğitim sınıfını kullanmasını tamamen engellemektedir. Aksine cezaevinin imkânları çerçevesinde bir kısıtlamaya gitmektedir.

84. Eğitim faaliyetine yönelik uzaktan eğitim sınıfının kullanımının kısıtlanmasında yapılacak ölçülülük değerlendirmesinde, uzaktan eğitim kapsamında derslere devam zorunluluğunun olup olmadığı ve bu durumun eğitim faaliyetlerine etkisi incelenmelidir. Zira bu husus, eğitim hakkının kısıtlanmasının, hakkın kullanımını anlamsız kılacak ve beklenen amaçları sağlayacak nitelikte olup olmadığı açısından önemlidir. Başvuru dosyasında ve eklerinde, başvuru sahiplerinin 2012-2013 eğitim öğretim yılında katıldıkları uzaktan eğitim faaliyetinde eğitimi bilgisayar üzerinden takip etmelerinin zorunlu olup olmadığına dair bir belgeye rastlanmamıştır. İnfaz hâkimliğinin kararında da bu husus belirtilmemiştir. Sadece İdare ve Gözlem Kurulunun 2011-2012 eğitim-öğretim yılına ilişkin 24/10/2011 tarih ve K.2011/724 sayılı kararında uzaktan eğitim için 21 ders saatinin zorunlu olduğu belirtilmiştir. Ancak bu zorunluluğun tüm dersler veya bazı dersler için olup olmadığı açıklanmamıştır. Bu sebeple başvuru sahiplerinin bilgisayar odası kullanımı süresinin 21 saatten 15 saate indirilmesinin başvuru sahiplerinin katıldıkları eğitim faaliyetini anlamsız hale getirip getirmediği tespit edilememiştir.

85. Başvuru sahiplerinin cezaevi idaresinin kendilerine tanıdığı eğitim imkânları kapsamında alacakları ders saatini düzenleyerek eğitim faaliyetine katılmalarını engeller bir duruma rastlanmamıştır. Ayrıca başvuru sahipleri, uzaktan eğitim ile katıldıkları programlardan mezun olmaları için belirli bir süre sınırlaması olduğuna veya eğitimin uzaması durumunda karşılaşılabilecekleri sıkıntılara dair bir iddia da ileri sürmemişlerdir. Başvuru sahiplerinin daha iyi eğitim almak için daha uzun süre bilgisayar üzerinden dersleri takip etmeyi istediklerinin kabulü halinde de anılan kısıtlamanın eğitim hakkını engellediği sonucunu ulaşılamaz. Aksi takdirde cezaevi idaresinin sunduğu eğitim faaliyetinin kalitesinden ve etkinliğinden de sorumlu olması gibi bir durum ortaya çıkar ki Anayasa'nın 42. maddesinin yüklediği bir sorumluluğu cezaevi idaresine yüklemek gibi bir durumla karşı karşıya kalınır.

86. Başvuru sahiplerinin anılan kısıtlamaya yönelik itirazı üzerine, infaz hâkimliği kısıtlamanın derslerin okullardan temin edilen ders kitaplarından çalışılması suretiyle telafi edilebileceğini belirtmiştir. Uzaktan eğitim faaliyeti sadece bilgisayar üzerinden yapılmayıp diğer ders materyalleri ile birlikte yürütüldüğünden, cezaevi idaresi tarafından ders kitapları gibi bazı materyallerin, başvuru sahiplerinin eğitim hakkını ortadan kaldırmak için değil, güvenlik ve disiplinin sağlanmasına dair görevlerin yerine getirilmesi için temin edildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca idare ve gözlem kurulunun 2011-2012 eğitim öğretim yılında başvuru sahiplerini uzaktan eğitim sınıfından tam zamanlı olarak faydalandırması, idarenin başvuru sahiplerinin eğitim faaliyetine katılmaları için teşvik edici olduğunun bir göstergesidir. 2012-2013 eğitim-öğretim yılı için ise güvenlik gibi cezaevleri açısından vazgeçilmez bir amaç çerçevesinde uzaktan eğitim sınıfının kullanımının kısıtlanması, eğitim hakkına ölçülülük ve makul bir müdahale olarak değerlendirilmelidir. Dolayısıyla cezaevinde tutulan başvuru sahiplerinin, daha az ders alarak eğitimlerini uzatmaları durumunda karşılaşılabilecek sorunlara dair somut, makul ve kabul edilebilir bir iddia da ileri sürmedikleri anlaşıldığından

Başvuru Numarası : 2013/583
Karar Tarihi : 10/12/2014

eğitim faaliyetinin, imkânlar çerçevesinde saat kısıtlaması yapılarak devamının sağlandığı gözetilerek, cezaevinde güvenlik ve disiplinin sağlanması amacıyla uzaktan eğitim sınıfı kullanımı kısıtlamasının ölçülü olduğu değerlendirilmektedir.

87. Açıklanan nedenlerle, başvuruçuların iddialarının bir ihlal içermediği anlaşıldığından, Anayasa'nın 42. maddesinde güvence altına alınan eğitim ve öğrenim hakkının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvuruçuların,

1. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasının "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle **KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA**,

2. Anayasa'nın 42. maddesinde güvence altına alınan eğitim ve öğrenim hakkının ihlaline ilişkin şikâyetlerin **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

B. Anayasa'nın 42. maddesinde güvence altına alınan eğitim ve öğrenim hakkının **İHLAL EDİLMEDİĞİNE**,

C. Yargılama giderlerinin başvuruçular üzerinde bırakılmasına,

10/12/2014 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Alparslan ALTAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

T.C.
İSTANBUL
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
YEDİNCİ İDARE DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2025/1178
KARAR NO : 2025/1457

İSTİNAF BAŞVURUSUNDA

BULUNAN (DAVACI) :

VEKİLİ :

KARŞI TARAF (DAVALI) : MEF ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ [E-Tebligat]

VEKİLİ : AV. GAMZE VATANSEVER

İSTEMİN ÖZETİ : MEF Üniversitesi Hukuk Fakültesi 2. Sınıf öğrencisi olan davacı tarafından, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın 17/11/2023 tarih 75250 sayılı yazısı gerekçe gösterilerek 2023-24 eğitim öğretim yılı güz dönemi vize sınav sonuçlarının açıklanmaması işlemi ile final sınavlarının davacının bulunduğu Diyarbakır 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu'na gönderilmemesi ve devamında yapılacak sınavlara katılmasına izin verilmemesi yönündeki davalı idare işleminin iptali istemiyle açılan davada; "...MEF Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin 24. maddesi uyarınca, öğrencilerin derslere %70, laboratuvar ve atölye gibi bağımsız uygulamalı derslere %80 ve İngilizce Hazırlık Programına %90 oranında devam şartının arandığı ve bu şartı sağlamayan öğrencilerin o dersten başarısız sayılarak yarıyıl/akademik yıl sonu ve bütünleme sınavına giremeyecekleri ve yarıyıl/akademik yıl sonu notlarının FZ olarak değerlendirileceğinin düzenlendiği, davacının ise Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunduğu, yönetmelikte öngörülen derslere devam koşulunu yerine getiremediğinin açık olduğu, derslere devam zorunluluğu yerine getirilmeden sınavlarına girebilme ve derslerde başarılı sayılması da mümkün bulunmadığından, eğitimine devam etmesine engel olduğunu iddia ettiği sınav sorularının kendisine gönderilmemesine dair dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı" gerekçesiyle davanın reddine ilişkin İstanbul 7. İdare Mahkemesinin 13/03/2025 gün ve E:2024/371, K:2025/625 sayılı kararının; davacı tarafından, evrensel ve Anayasal hak olan eğitim hakkının kısıtlanması niteliğinde olduğu, kayıt esnasında davalı Üniversite'nin tutukluluk halinden haberdar olduğu, sınavlara katılmasında Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evi, Genel Müdürlüğüne belirlenen kurallara aykırı bir durumun bulunmadığı, geçmiş yıllar boyunca cezaevinde bulunan tutuklu öğrencilerin sınavlara katılmak suretiyle eğitimlerine devam edebildikleri ileri sürülerek ileri sürülerek yoluyla incelenerek kaldırılması ve işin esası hakkında yeniden bir karar verilmesi istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : İdare mahkemesi kararının hukuka uygun olduğu ve istinaf başvurusunun reddi gerektiği savunulmuştur.

T.C.
İSTANBUL
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
YEDİNCİ İDARE DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2025/1178
KARAR NO : 2025/1457

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesi'nce, davacının istinaf aşamasındaki duruşma talebi yerinde görülmeyerek dava dosyası incelenerek gereği görüldü:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrasında, "Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yaparak aynı kararı verir." hükmüne yer verilmiştir.

İstinaf başvurusuna konu İdare Mahkemesi kararı, usul ve hukuka uygun olup, istinaf dilekçesinde ileri sürülen iddialar da, söz konusu kararın kaldırılmasını gerektirecek nitelikte bulunmadığından, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca istinaf başvurusunun reddine, aşağıda dökümü yapılan kanun yolu aşamasına ait 2.358,10-TL yargılama giderinin istinaf başvurusunda bulunan üzerinde bırakılmasına, istinaf aşamasında Hazine'den karşılanan 210,00-TL posta giderinin davacıdan tahsili için Mahkemesince ilgili Vergi Dairesi Başkanlığı'na müzekkere yazılmasına, istinaf aşamasında davacı tarafından fazladan yatırılan 615,40-TL karar harcının ve posta gideri avansından artan kısmın Mahkemesi'nce ilgisine iadesine, temyiz yolu kapalı olmak üzere kesin olarak 10/09/2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
SELÇUK GÜLEN	TÜLAY ŞERAN	MELTEM UYGUN BALABAN
38017	37813	192039

İstinaf Yargılama Giderleri

İstinaf Harcı	: 1.683,10-TL
İstinaf Posta Gideri	: 675,00-TL
Toplam	: 2.358,10-TL

İstinaf Yargılama Giderleri (Resmi)

İstinaf Posta Gideri	: 210,00-TL
Toplam	: 210,10-TL

TŞ/TT

T.C.
İSTANBUL
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
YEDİNCİ İDARE DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2025/263
KARAR NO : 2025/655

İSTİNAF BAŞVURUSUNDA

BULUNAN (DAVACI) :

KARŞI TARAF (DAVALILAR) : 1- Mef Üniversitesi Rektörlüğü -[E-Tebliğat]

VEKİLİ : Av. Gamze VATANSEVER

2- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

-UETS[35673-73765-04455]

VEKİLİ : Av. Emrah KOCAMANOĞLU

İSTEMİN ÖZETİ : MEF Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi olan davacı tarafından; cezaevinde bulunması sebebiyle final sınav sorularının kendisine gönderilmeyerek eğitim - öğrenim hakkının engellendiğinden bahisle **eğitim - öğrenim hakkının engellenmesine neden olan işlemin iptali** istemiyle açılan davada; "...Uyuşmazlık konusu olayda, yukarıda yer verilen MEF Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin 24. maddesi uyarınca, öğrencilerin derslere %70, laboratuvar ve atölye gibi bağımsız uygulamalı derslere %80 ve İngilizce Hazırlık Programına %90 oranında devam şartının arandığı ve bu şartı sağlamayan öğrencilerin o dersten başarısız sayılarak yarıyıl/akademik yıl sonu ve bütünleme sınavına giremeyecekleri ve yarıyıl/akademik yıl sonu notlarının FZ olarak değerlendirileceğinin düzenlendiği, davacının ise Antalya S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda hükümlü olduğu, yönetmelikte öngörülen derslere devam koşulunu yerine getiremediğinin açık olduğu, derslere devam zorunluluğu yerine getirilmeden sınavlarına girebilme ve derslerde başarılı sayılması da mümkün bulunmadığından, eğitimine devam etmesine engel olduğunu iddia ettiği sınav sorularının kendisine gönderilmemesine dair dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır. Nitekim; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesi'nin 30/05/2024 tarih ve Y.D. İtiraz No:2024/428 sayılı kararı da bu yöndedir." gerekçesiyle davanın reddine ilişkin İstanbul 2. İdare Mahkemesinin 29/11/2024 tarih ve E:2024/588, K:2024/2047 sayılı kararının; davacı tarafından, kayıtlı olduğu Hukuk Bölümünde devam zorunluluğunun bulunmadığı, hükümlü olması bakımından dezavantajlı olması göz önüne alındığında, fırsat eşitliği sağlanabilmesi için devam zorunluluğu aranmaksızın sınavlara girebilmesi gerektiği, dava konusu işlemle Anayasa'nın ayırmacılık yasağı, eşitlik ve eğitim ve öğretim hakkının ihlal edildiği iddialarıyla istinaf yoluyla incelenerek kaldırılması ve işin esası hakkında yeniden bir karar verilmesi istenilmektedir.

T.C.
İSTANBUL
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
YEDİNCİ İDARE DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2025/263
KARAR NO : 2025/655

MEF ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ SAVUNMASININ ÖZETİ : İdare mahkemesi kararının hukuka uygun olduğu ve istinaf başvurusunun reddi gerektiği savunulmuştur.

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI SAVUNMASININ ÖZETİ : İdare mahkemesi kararının hukuka uygun olduğu ve istinaf başvurusunun reddi gerektiği savunulmuştur.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesince, dava dosyası incelenerek gereği görüldü.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrasında, "*Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yaparak aynı kararı verir.*" düzenlemesine yer verilmiştir.

İstinaf başvurusuna konu İdare Mahkemesi kararı, usul ve hukuka uygun olup, istinaf dilekçesinde ileri sürülen iddialar da, söz konusu kararın kaldırılmasını gerektirecek nitelikte bulunmadığından, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca **istinaf başvurusunun reddine**, davacının adli yardım talebi İlk Derece Mahkemesince kabul edildiğinden ve istinaf başvurusu ret ile sonuçlandığından aşağıda dökümü yapılan 2.248,10-TL yargılama giderinin davacıdan tahsili için Mahkemesince ilgili Vergi Dairesi Başkanlığına müzekkere yazılmasına, **temyiz yolu kapalı olmak üzere kesin olarak 09/04/2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.**

Başkan
SELÇUK GÜLEN
38017

Üye
MEHMET HASKALAYCI
37920

Üye
ZUHAT BUDAK
191816

İstinaf Yargılama Giderleri (Resmi)

İstinaf Harcı : 1.683,10-TL
İstinaf Posta Gideri : 565,00-TL
Toplam : 2.248,10-TL

09/04/2025 Z.B/G.E

T.C.
İSTANBUL
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
YEDİNCİ İDARE DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2025/2250
KARAR NO : 2025/2430

İSTİNAF BAŞVURUSUNDA

BULUNAN (DAVACI) : ŞAHİN SÖĞÜT
VEKİLİ : AV. BÜŞRA GÜNAYDIN (e-tebligat)

KARŞI TARAF (DAVALI) : MEF ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ (e-tebligat)
VEKİLİ : AV. GAMZE VATANSEVER

İSTEMİN ÖZETİ : Sincan 1 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza Infaz Kurumunda hükümlü bulunan ve aynı zamanda MEF Üniversitesi Hukuk Fakültesinde öğrenci olan davacı tarafından, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılı final sınavlarına girmemesi yönünde tesis edilen işleme karşı 05.02.2024 tarihinde yaptığı itirazın zımnen reddine dair davalı idare işleminin iptali istemiyle açılan davada; "...Sincan 1 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza Infaz Kurumunda hükümlü bulunan ve aynı zamanda MEF Üniversitesi Hukuk Fakültesinde öğrenci olan davacının, örgün öğrenim kapsamında olan yükseköğretim kurumuna devam zorunluluğunu sağlayamayacak olmasından, bir başka ifadeyle devam şartını sağlamadan örgün eğitim veren bölümün sınavlarına girme hakkı olup olmamasından kaynaklandığı, ceza infaz kurumunda bulunmanın kaçınılmaz sonuçları ve ceza infaz kurumlarının olanakları ile 5275 sayılı Kanun'un 9. maddesinde sayılan suçlar nedeniyle kapalı ceza infaz kurumunda bulunan tutuklu ve hükümlülerin örgün eğitime devamları konusunda bir düzenleme bulunmadığı, yalnızca yaygın eğitime devamlarının sağlanacağına öngörüldüğü, diğer taraftan, yukarıda yer verilen MEF Üniversitesi Lisans Ve Önlisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği uyarınca sınavlarına girebilmek için derslere devam koşulunun arandığı, davacının ise Sincan 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza Infaz Kurumu'nda hükümlü olduğu, Yönetmelikte öngörülen derslere devam koşulunu yerine getiremediğinin açık olduğu dikkate alındığında, sınavlara katılma hakkının bulunmadığından 2023-2024 eğitim ve öğretim yılı final sınavlarına girmemesi yönünden tesis edilen işleme karşı 05.02.2024 tarihinde yaptığı itirazın cevap verilmemek suretiyle zımnen reddine dair dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı" gerekçesiyle davanın reddine ilişkin İstanbul 4. İdare Mahkemesi'nin 29/05/2025 tarih ve E:2024/1265, K:2025/1114 sayılı kararının; davacı tarafından, davalı üniversiteyi cezaevinde sınavlara girmesine olanak tanınması nedeniyle tercih ettiği, 2023-2024 güz dönemine kadar yaz okulları da dahil 6 dönem boyunca almış olduğu tüm derslerin sınavlarına cezaevinde girdiği, 2023-2024 final sınavlarına ceza infaz kurumunda girme talebine herhangi bir karşılık alamadığı, eğitim hakkının engellendiği ileri sürülerek istinaf yoluyla incelenerek kaldırılması ve işin esası hakkında yeniden bir karar verilmesi istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : İdare mahkemesi kararının hukuka uygun olduğu ve istinaf başvurusunun reddi gerektiği savunulmuştur.

T.C.
İSTANBUL
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
YEDİNCİ İDARE DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2025/2250
KARAR NO : 2025/2430

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesi'nce, dava dosyası incelenerek gereği görüldü:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrasında, "Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yaparak aynı kararı verir." hükmüne yer verilmiştir.

Istinaf başvurusuna konu İdare Mahkemesi kararı, usul ve hukuka uygun olup, istinaf dilekçesinde ileri sürülen iddialar da, söz konusu kararın kaldırılmasını gerektirecek nitelikte bulunmadığından, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca **istinaf başvurusunun reddine**, davacının adli yardım talebi İlk Derece Mahkemesince kabul edildiğinden ve istinaf başvurusu ret ile sonuçlandığından aşağıda dökümü yapılan 1.728,10-TL istinaf yargılama giderinin davacıdan tahsili için Mahkemesince ilgili Vergi Dairesi Başkanlığı'na **müzekkere** yazılmasına, **temyiz yolu kapalı olmak üzere kesin olarak** 04/12/2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
SELÇUK GÜLEN
38017

Üye
MELTEM UYGUN BALABAN
192039

Üye
KAMURAN ERSOY
RECEPOĞLU
195084

Istinaf Yargılama Giderleri

Istinaf Harcı	: 1.683,10-TL
Istinaf Posta Gideri	: 45,00-TL
Toplam	: 1.728,10-TL

MUB/TT 04.12.2025

T.C.
İSTANBUL
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
YEDİNCİ İDARE DAVA DAİRESİ

ESAS NO : 2025/2315
KARAR NO : 2026/309

İSTİNAF BAŞVURUSUNDA BULUNANLAR

1- (DAVACI) : ŞAHİN SÖĞÜT
VEKİLİ : AV. BÜŞRA GÜNAYDIN
(e-tebligat)

2- (DAVALI) : MEF ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
VEKİLİ : AV. GAMZE VATANSEVER
(e-tebligat)

İSTEMİN ÖZETİ : Sincan 1 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü bulunan ve aynı zamanda MEF Üniversitesi Hukuk Fakültesinde öğrenci olan davacı tarafından, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılı HUK405, LAW337, LAW426 kodlu derslerde verilen notlara 05/02/2024 tarihinde yaptığı itirazın ve HUK211, HUK303, HUK305, HUK405, LAW337, LAW426, HUK401, HUK403 ve POLS201 kodlu derslerde verilen notlara 07/02/2024 tarihinde yaptığı itirazın cevap verilmemek suretiyle zımnen reddine dair davalı idare işleminin iptali istemiyle açılan davada; "...**Dava konusu 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında aldığı HUK211 kodlu Hukuk Felsefesi, HUK303 kodlu Borçlar Hukuku: Özel Hükümler, HUK305 kodlu Ticaret Hukuku I: Genel Hükümler/Ticari İşletme/Kıymetli Evrak, HUK405 kodlu Milletlerarası Özel Hukuk I, LAW337 kodlu Personal Data Protection and Compliance, LAW426 kodlu Turkish Commercial Law, HUK401 kodlu Ceza Muhakemeleri Hukuk I, HUK403 kodlu Miras Hukuk derslerine nihai olarak verilen FZ notunun düzeltilmesi ve iptali istemiyle davacı tarafından yapılan başvurularına cevap verilmemek suretiyle zımnen reddine dair işlemler yönünden;** Yukarıda yer verilen MEF Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin 24. maddesi uyarınca, öğrencilerin derslere %70, laboratuvar ve atölye gibi bağımsız uygulamalı derslere %80 ve İngilizce Hazırlık Programına %90 oranında devam şartının arandığı ve bu şartı sağlamayan öğrencilerin o dersten başarısız sayılarak yarıyıl/akademik yıl sonu ve bütünleme sınavına giremeyecekleri ve yarıyıl/akademik yıl sonu notlarının FZ olarak değerlendirileceğinin düzenlendiği, davacının ise 1 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunduğu, yönetmelikte öngörülen derslere devam koşulunu yerine getiremediğinin açık olduğu, derslere devam zorunluluğu yerine getirilmeden sınavlarına girebilme ve derslerde başarılı sayılması da mümkün bulunmadığı, sınavlara girmemesi yönünde tesis edilen işleme karşı açılan davanın yukarıda yer verilen Mahkememiz kararıyla reddedildiği anlaşıldığından, davacının, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında HUK211 kodlu Hukuk Felsefesi, HUK303 kodlu Borçlar Hukuku: Özel Hükümler, HUK305 kodlu Ticaret Hukuku I:

T.C.
İSTANBUL
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
YEDİNCİ İDARE DAVA DAİRESİ

ESAS NO : 2025/2315
KARAR NO : 2026/309

Genel Hükümler/Ticari İşletme/Kıymetli Evrak, HUK405 kodlu Milletlerarası Özel Hukuk I, LAW337 kodlu Personal Data Protection and Compliance, LAW426 kodlu Turkish Commercial Law, HUK401 kodlu Ceza Muhakemeleri Hukuk I, HUK403 kodlu Miras Hukuk derslerine nihai olarak verilen FZ notunun düzeltilmesi ve iptali istemiyle yapılan başvurularının cevap verilmemek suretiyle zımnen reddine dair dava konusu işlemlerde hukuka aykırılık bulunmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır. **Dava konusu 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında aldığı POLS201 kodlu ders notunun düzeltilmesi ve iptali istemiyle davacı tarafından yapılan başvurunun reddine dair işlem yönünden ise;** Olayda, davalı idarece savunma dilekçesinde POLS 201 kodlu dersin Hukuk Fakültesi dersi olmadığı, davacının 07.02.2024 tarihli ikinci dilekçesinde dersin sınavına giremediği için verilen F notunun değiştirilmesi talep edildiği, söz konusu dersin İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi tarafından verildiğinden notun ilan edilmesinin ardından ilgili fakülteye usule uyum bir başvurusunun bulunmadığının tespit edildiğinin belirtildiği, bu ders için verilen F notuna yapılan itiraz üzerine herhangi bir değerlendirme yapılmadığı görüldüğünden, 3071 sayılı Dilekçe Kanunu ve olayın gelişimi dikkate alındığında, davacının başvuru yaptığı tarihte söz konusu dilekçeyi işlem tesis etmeye yetkili İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi tevdi etmesi ve mevcut durumdan davacıyı haberdar etmesi gerekirken başvurunun cevap verilmeyerek zımnen reddetmesinin, kamu gücü kullanan muhatapları karşısında başvuruçuların hak kaybına neden olabileceği gerçeği gözetenilerek hukuka ve hakkaniyete uygun bulunmadığı sonucuna varılmıştır." gerekçesiyle davacının, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında aldığı POLS201 kodlu ders notunun düzeltilmesi ve iptali istemiyle yapılan başvurunun zımnen reddine dair işlemin iptaline, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında aldığı HUK211 kodlu Hukuk Felsefesi, HUK303 kodlu Borçlar Hukuku: Özel Hükümler, HUK305 kodlu Ticaret Hukuku I: Genel Hükümler/Ticari İşletme/Kıymetli Evrak, HUK405 kodlu Milletlerarası Özel Hukuk I, LAW337 kodlu Personal Data Protection and Compliance, LAW426 kodlu Turkish Commercial Law, HUK401 kodlu Ceza Muhakemeleri Hukuk I, HUK403 kodlu Miras Hukuku dersleri için verilen notunun düzeltilmesi ve iptali istemiyle yapılan başvurularına cevap verilmemek suretiyle zımnen reddine dair işlemlerin iptali istemi yönünden ise davanın reddine ilişkin İstanbul 4. İdare Mahkemesi'nin 29/05/2025 tarih ve E:2024/1266, K:2025/1115 sayılı kararının; davacı vekili tarafından, davanın reddine ilişkin kısmının, Sincan 1 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunan davacının 2021-2022 güz döneminden bu yana öğrencisi olduğu MEF Üniversitesi Hukuk Fakültesinin (2023-2024 vize sınavları da dahil) tüm sınavlarına girdiği ve dönemleri başarıyla tamamladığı, 2023-2024 final sınavlarına girme imkanı bulamadığı, ders notlarının transkripte hatalı girildiği, derslere devam zorunluluğu olmadığı ve ödevleri zamanında teslim ettiği halde davacının HUK405, LAW337, LAW426, HUK211, HUK303, HUK305, HUK405, LAW337, LAW426, HUK401,

T.C.
İSTANBUL
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
YEDİNCİ İDARE DAVA DAİRESİ

ESAS NO : 2025/2315
KARAR NO : 2026/309

HUK403 ve POLS201 kodlu dersler için verilen notların düzeltilmesine ilişkin talep ve itirazlarının reddedildiği, davacının aldığı hiçbir derste final sınavına girmek için bir ön koşul veya devam zorunluluğunun bulunmadığı, final sınavlarının davalı üniversite tarafından cezaevine gönderilmemesi nedeniyle sınavlara giremediği iddialarıyla, **davalı idare vekili tarafından ise, iptale ilişkin kısmının**, davanın tümünden reddine karar verilmesi gerektiği, davacının taleplerine yönelik tesis edilen zımnen ret işleminin Anayasa'ya aykırı olduğundan bahsetmenin hukuka ve hakkaniyete aykırı bir yaklaşım olduğu, davacı tarafından yapılan başvurularda sorulan bilgilerin Fakültenin web sayfasında ilan edilen ve konuya ilişkin mevzuatta açıkça düzenlenen bilgiler olduğu, POLS 201 kodlu History of Political Thought dersinin İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi tarafından verildiği ve bu fakültenin ders kataloğunda yer aldığı, dolayısıyla bu derse yönelik sunulan dilekçenin muhatabının MEF Üniversitesi Hukuk Fakültesinin olmadığı, davacının notunun ilan edilmesinin ardından ilgili fakülteye usule uygun bir başvurusunun bulunmadığı, davaya konu edilebilecek bir idari bir işlemin olmadığı iddialarıyla istinaf yoluyla incelenerek kaldırılması ve işin esası hakkında yeniden bir karar verilmesi istenilmektedir.

DAVACININ SAVUNMASININ ÖZETİ : Savunma verilmemiştir.

DAVALININ SAVUNMASININ ÖZETİ : Savunma verilmemiştir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesi'nce, dava dosyası incelenerek gereği görüldü:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrasında, "Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yaparak aynı kararı verir." hükmüne yer verilmiştir.

İstinaf başvurularına konu İdare Mahkemesi kararı, usul ve hukuka uygun olup, istinaf dilekçesinde ileri sürülen iddialar da, söz konusu **kararın** kaldırılmasını gerektirecek nitelikte bulunmadığından, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca **istinaf başvurularının reddine**, aşağıda dökümü yapılan kanun yolu aşamasına ait 30,00-TL yargılama giderinin davalı idare üzerinde bırakılmasına, davacının adli yardım talebi İlk Derece Mahkemesince kabul edildiğinden ve istinaf başvurusu ret ile sonuçlandığından aşağıda dökümü yapılan 1.743,10-TL yargılama giderinin harca ilişkin 1.683,10-TL'lik kısmının davacıdan tahsili için Mahkemesince ilgili Vergi Dairesi

T.C.
İSTANBUL
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
YEDİNCİ İDARE DAVA DAİRESİ

ESAS NO : 2025/2315
KARAR NO : 2026/309

Başkanlığına müzekkere yazılmasına, davalı idarenin gider avansından karşılandığı anlaşılan posta giderine ilişkin 60,00-TL'lik kısmının davacı tarafından davalı idareye ödenmesine, istinaf aşamasında harçtan muaf olan davalı idare tarafından fazladan yatırılan 1.683,10-TL istinaf başvuru harcı ve 615,40-TL karar harcı ile posta gideri avansından artan kısmın Mahkemesi'nce ilgisine iadesine, **temyiz yolu kapalı olmak üzere kesin olarak** 04/02/2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
SELÇUK GÜLEN
38017

Üye
TÜLAY ŞERAN
37813

Üye
EMRE TEKİN
167866

İstinaf Yargılama Giderleri (Davacı)

İstinaf Harcı : 1.683,10-TL
İstinaf Posta Gideri : 60,00-TL
Toplam : 1.743,10-TL

İstinaf Yargılama Giderleri (Davalı)

İstinaf Posta Gideri : 30,00-TL
Toplam : 30,00-TL

ET/YK-05/02/2026

İSTANBUL
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
YEDİNCİ İDARE DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2026/921
KARAR NO : 2026/968

İSTİNAF BAŞVURUSUNDA

BULUNAN (DAVACI) : Şahin SÖĞÜT
VEKİLİ : Av. Büşra GÜNAYDIN -[E-Tebliğat]

KARŞI TARAF (DAVALI) : Mef Üniversitesi Rektörlüğü -[E-Tebliğat]
VEKİLİ : Av. Gamze VATANSEVER

İSTEMİN ÖZETİ : MEF Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi olan ve Sincan 1 Nolu F tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünde hükümlü olarak bulunan davacı tarafından; 2024-2025 eğitim dönemi bahar yarıyılı final sınavlarının kaldığı cezaevinde uygulanması gerekirken uygulanmadığından bahisle söz konusu sınavların 5275 sayılı Kanun'un 76. maddesi uyarınca uygulanması istemiyle yaptığı **12.06.2025 tarihli başvurunun zımnen reddine yönelik işlemin iptali** istemiyle açılan davada; "...davacının 2024-2025 eğitim dönemi bahar yarıyılı final sınavlarına girebilmesi için öncelikle derslere %70, laboratuvar ve atölye gibi bağımsız uygulamalı derslere %80 ve İngilizce Hazırlık Programına %90 oranında devam etmesi gerekirken, yükümlü olduğu ilgili ders ve uygulamalara devam zorunluluğunu yerine getirmediği ve getiremeyeceği dosya kapsamı bilgi belgelerle anlaşılmakla, bu yöndeki talebin reddine dair dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı" gerekçesiyle davanın reddine ilişkin İstanbul 13. İdare Mahkemesinin 30/01/2026 tarih ve E:2025/1356, K:2026/113 sayılı kararının; davacı vekili tarafından, davalı üniversiteyi cezaevinde sınavlara girmesine olanak tanınması nedeniyle tercih ettiği, 2023-2024 güz dönemine kadar yaz okulları da dahil 6 dönem boyunca almış olduğu tüm derslerin sınavlarına cezaevinde girdiği, mevcut yasal düzenlemelerde aleyhe bir düzenleme bulunmamasına karşın talebine olumlu yanıt verilmemek suretiyle eğitim hakkının engellendiği, dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata aykırı olduğu iddialarıyla istinaf yoluyla incelenerek kaldırılması ve işin esası hakkında yeniden bir karar verilmesi istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : İdare mahkemesi kararının hukuka uygun olduğu ve istinaf başvurusunun reddi gerektiği savunulmuştur.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdare Dava Dairesince, dava dosyası incelenerek gereği görüldü.

İSTANBUL

BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
YEDİNCİ İDARE DAVA DAİRESİ

ESAS NO : 2026/921

KARAR NO : 2026/968

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrasında;
"Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yaparak aynı kararı verir." düzenlemesine yer verilmiştir.

Istinaf başvurusuna konu İdare Mahkemesi kararı, usul ve hukuka uygun olup, istinaf dilekçesinde ileri sürülen iddialar da söz konusu kararın kaldırılmasını gerektirecek nitelikte bulunmadığından, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca **istinaf başvurusunun reddine**, davacının adli yardım talebi ilk derece Mahkemesince kabul edildiğinden aşağıda dökümü yapılan istinaf aşamasına ait 2.047,00-TL yargılama giderinin davacıdan tahsili için mahkemesince ilgili Vergi Dairesi Başkanlığına **müzekkere** yazılmasına, istinaf aşamasındaki posta gideri avansından artan kısmın Mahkemesince ilgisine iadesine **temyiz yolu kapalı olmak üzere kesin olarak** 07/05/2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
MEHMET HASKALAYCI
37920

Üye
ZUHAT BUDAK
191816

Üye
BURAK MUTLU
182291

Istinaf Yargılama Giderleri

Istinaf Harcı : 2.002,00-TL

Istinaf Posta Gideri : 45,00-TL

Toplam : 2.047,00-TL

ZB/YK-12/05/2026

